

2021-07-20

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Hylte kommun

Kultur- och folkhälsonämnden

Antagna 2017-04-12

Reviderade 2018-10-17, 2020-04-23, 2021-09-23

Innehåll

1.	Riktlinjernas syfte och tillämpning.....	6
1.1.	Utgångspunkter för arbetet.....	6
1.2.	Lagstiftning	7
1.3.	Socialtjänstens mål.....	7
1.4.	God kvalitet.....	7
1.5.	Lex Sarah.....	8
1.6.	Sekretess.....	8
1.7.	Rätten till bistånd – 4 kap 1 § socialtjänstlagen.....	8
1.8.	Det yttersta ansvaret.....	8
1.9.	Vistelsebegreppet	9
1.10.	Bosättningskommun	9
1.11.	Barnperspektivet.....	10
1.11.1.	Checklista för grundutredning.....	10
1.11.2.	Barnkonsekvensanalys	11
1.11.3.	Boende, hyresskuld och avhysning ur ett barnperspektiv	11
1.11.4.	Barns tillgångar	11
1.11.5.	Barns och hemmavarande skolungdomars inkomster.....	12
1.11.6.	Umgängesbarn.....	12
1.11.7.	Hälsa.....	12
1.11.8.	Fritidsaktiviteter	12
1.12.	Våld i nära relationer	13
1.12.1.	Skyddade personuppgifter.....	13
2.	Allmänt om uppdraget	14
2.1.	Hjälp till självförsörjning	14
2.1.1.	Förutsättning för rätt till försörjningsstöd.....	14
2.1.2.	Avslag på ansökan om försörjningsstöd	15
2.2.	Hjälp med försörjning	15
2.3.	Praktiskt prövningsförfarande	15
2.3.1.	Ansökan	16
2.3.2.	Utredning	16
2.3.3.	Beräkning.....	17
2.3.4.	Bedömning.....	17
2.3.5.	Beslut	17
2.3.6.	Utbetalning.....	17
2.3.7.	Överklagan.....	17
2.3.8.	Noggrannhet vid handläggning.....	17
2.3.9.	Förebygga felaktiga utbetalningar, (FUT)	17
2.3.10.	Beslut som löper över flera månader.....	18
3.	Försörjningsstödet.....	19
3.1.	Riksnorm	19
3.2.	Särskilda skäl att beräkna kostnader till en högre nivå	20
3.2.1.	Merkostnader för särskild kost vid vissa sjukdomar.....	20
3.2.2.	Merkostnader för umgänge med barn	20
3.2.3.	Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå.....	20
3.3.	Habiliteringsersättning	21
3.4.	Skäliga kostnader utanför riksnormen – övrigt försörjningsstöd.....	21
3.5.	Boende/boendekostnad.....	21
3.5.1.	Generellt.....	21
3.5.2.	Inneboende.....	22

3.5.3.	Delad lägenhet	22
3.5.4.	Hemmaboende ungdomar 18–25 år	22
3.5.5.	Eget boende för ungdomar före 25 års ålder	23
3.5.6.	Ungdomar under 18 år	23
3.5.7.	Ungdom utan egna inkomster som tecknat hyresavtal	23
3.5.8.	Hemmavarande ungdomar över 18 år med egna inkomster	24
3.5.9.	Innebörden i begreppet sammanboende	24
3.5.10.	Försörjningsskyldighet	24
3.5.11.	Försörjningsskyldighet för annans barn	24
3.5.12.	Skälig tid för bostadsbyte	24
3.5.13.	Byte till dyrare bostad	24
3.5.14.	Andrahandsboende genom socialnämnden/så kallat socialt kontrakt	24
3.5.15.	Boende i villa eller bostadsrätt – boendekostnader	25
3.5.16.	Andrahandsboende	25
3.5.17.	Boende med kallhyra	25
3.5.18.	Övriga boendeformer	26
3.5.19.	Beräkning av hyresdel	26
3.5.20.	Hemförsäkring	26
3.5.21.	Hushållsel	27
3.6.	Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa	27
3.7.	Avgift för medlemskap i hyresgästförening	27
3.8.	Avgift för årsavgift för Mobilt BankID	27
3.9.	Socialförsäkringsförmåner och andra ersättningar	27
3.10.	Arbetsresor	28
3.11.	Försörjningsstöd vid vistelse på institution - fickpeng med mera	28
3.12.	Ekonomiskt bistånd vid utlandsvistelse	28
3.13.	Avgift för sjukhusvård	29
3.14.	Nödprovning - matpengar – akut bistånd	29
3.15.	Matpengar	30
3.16.	Personer som tillfälligt vistas i kommunen	30
4.	Olika grupperns rätt till försörjningsstöd	31
4.1.	Socialtjänstens möjlighet att ställa krav som en förutsättning att få bistånd	31
4.2.	Arbetslösa	31
4.2.1.	Personer som har sagt upp sig	31
4.2.2.	Att stå till arbetsmarknadens förfogande	32
4.2.3.	Unga arbetslösa	32
4.2.4.	Arbetslösa med otillräcklig föräldrapenning	33
4.2.5.	Arbetslösa med otillräcklig A-kassa/ALFA-kassa	33
4.2.6.	Arbetslösa med sociala och medicinska problem	33
4.2.7.	Jobbstimulans, 4 kap. 1 b SoL	33
4.2.8.	Beräkning av tid med jobbstimulans	33
4.2.9.	Beräkning av inkomster	34
4.2.10.	Beräkning om den enskilde sparar av inkomsterna	34
4.3.	Sjukskrivna	34
4.4.	Personer med missbruksproblematik	35
4.5.	Studierande	35
4.5.1.	Vuxenstudierande	35
4.5.2.	Studierande som har familj	35
4.5.3.	Studierande under studieuppehåll	36
4.5.4.	Kurslitteratur	36

4.5.5.	Ungdomar under 21 år som går i skolan.....	36
4.5.6.	Extra tillägg till studiebidrag	36
4.5.7.	Ungdomar som saknar föräldrar med försörjningsansvar.....	37
4.5.8.	Föräldrar under 18 år	37
4.5.9.	Föräldrar med minderåriga barn	37
4.6.	Personer med äldre försörjningsstöd eller pension	37
4.7.	Företagare.....	38
4.8.	Personer med utmätning hos Kronofogden.....	38
4.9.	Inskrivna vid kriminalvård eller rättspsykiatrisk vård	38
4.9.1.	Hyreskostnad.....	38
4.9.2.	Vårdtid över sex månader	39
4.9.3.	Bistånd till kläder.....	39
4.9.4.	Personer med så kallad fotboja - intensivövervakning med elektronisk kontroll 39	
4.9.5.	Personer dömda till samhällstjänst.....	40
4.10.	Utländska medborgare	40
4.10.1.	Med uppehållstillstånd	40
4.10.2.	Utan uppehållstillstånd.....	40
4.10.3.	Asylsökande	40
4.10.4.	EU-medborgare	40
4.10.5.	Utredning och beslut gällande EU-medborgare	41
4.10.6.	Akut nödsituation	41
5.	Bistånd till livsföring i övrigt.....	42
5.1.	Advokatkostnader/äktenskapsskillnad	42
5.2.	Ansökan om förlängt uppehållstillstånd.....	42
5.3.	Alternativ medicinsk behandling	42
5.4.	Arbetskläder	42
5.5.	Barnomsorgskostnad	42
5.6.	Begravningskostnader	43
5.7.	Bil innehav	44
5.8.	Bredbandsuppkoppling/Internetuppkoppling.....	44
5.9.	Cykel/moped	45
5.10.	Dator/surfplatta/smartphone	45
5.11.	Deposition för el	46
5.12.	Deposition för hyra.....	46
5.13.	Diskmaskin	46
5.14.	Förmedlingsmedel	46
5.15.	Flyttkostnader	46
5.16.	Flyttstädning	47
5.17.	Sanering av bostad.....	47
5.18.	Friskvård på recept	47
5.19.	Fritidsaktiviteter för barn.....	48
5.20.	Glasögon.....	48
5.21.	Hemförsäkring.....	48
5.22.	Hemförsäkring – självrisk	49
5.23.	Hemtjänst.....	49
5.24.	Hemutrustning	49
5.24.1.	Hemutrustning till ungdomar med stödboende	49
5.24.2.	Hemutrustning till flyktingar.....	50
5.25.	Ideella skadestånd.....	50

5.26.	Julklappspeng	50
5.27.	Lusmedel/luskam.....	50
5.28.	Läkarvård.....	50
5.29.	Läkemedel	51
5.30.	Magasineringskostnader	51
5.31.	Ortopedtekniska skor och inlägg	51
5.32.	Pass/Id kort	51
5.33.	Psykoterapikostnader.....	52
5.34.	Resor.....	52
5.34.1.	Arbetsintervju.....	52
5.34.2.	Resa frivård	52
5.34.3.	Arbetsresor	52
5.34.4.	Rekreativresor.....	53
5.34.5.	Resa till begravning.....	53
5.34.6.	Resamresor/sjukresor	53
5.34.7.	Resor i samband med umgänge med barn.....	53
5.34.8.	Resor i samband med umgänge med barn – annat land	54
5.35.	Skulder.....	54
5.35.1.	Barnomsorgsskuld.....	54
5.35.2.	El- och vattenskuld.....	54
5.35.3.	Hyresskulder.....	55
5.36.	Annan ekonomisk hjälp – beslut enligt 4 kap 2 § SoL.....	55
5.37.	Spädbarnsutrustning	55
5.38.	Studentexamen och kostnader i samband med student	56
5.39.	Tandvård.....	56
5.39.1.	Akut tandvård.....	56
5.39.2.	Nödvändig tandvård	56
5.40.	Tekniska hjälpmedel.....	57
5.41.	Telefonabonnemang	57
5.42.	TV.....	57
5.43.	Umgängeskostnader.....	58
6.	Bilaga.....	59
6.1.	Boendekostnad	59
6.2.	Hushållsel.....	59
6.3.	Totalkostnad boendekostnad samt hushållsel	59
6.4.	Hemutrustning.....	60

1. Riktlinjernas syfte och tillämpning

Kultur och folkhälsonämnden i Hylte kommun har befogenhet att utfärda riktlinjer som är styrande för arbetet på IFO Vuxen. Detta dokument innehåller anvisningar för arbetet med ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen.

Syftet med riktlinjerna är rättssäkerhet och likabehandling. Det gäller såväl bidragsnivå, förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd samt vilka insatser som ska erbjudas från socialtjänstens sida på vägen mot självförsörjning. Riktlinjerna ska samtidigt ge stöd och vägledning för arbetet på enheten och vara ett komplement till Socialstyrelsens ”Ekonomiskt bistånd – handbok för socialtjänsten”.

Riktlinjerna anger vad som är skälig levnadsnivå i normalfallen och ska inte tolkas som absoluta regler. Enligt socialtjänstlagen ska en individuell behovsprövning alltid göras och om sakliga skäl föreligger motiverar detta avsteg från riktlinjerna. Om avsteg görs från riktlinjerna ska samråd ha skett med enhetschef eller 1:e socialsekreterare och skälen till bedömningen ska dokumenteras. Utgångspunkten vid den individuella behovsprövningen är vad som skiljer den enskilde från andra i samma situation, med hela kommunen som jämförelseunderlag. Även de krav som ställs på den biståndssökande ska anpassas efter dennes individuella förmåga och förutsättningar.

Det är inte möjligt att i dessa riktlinjer beskriva alla olika sorters situationer eller behov som kan tänkas uppstå. Riktlinjerna beskriver vanligt förekommande situationer och behov. I övrigt får en individuell prövning göras. Undantag kan alltid göras i akuta situationer eller för situationer när någon riskerar att hamna i nöd. Ny lagstiftning och rättsliga utslag i domstol måste fortlöpande beaktas. Hylte kommun har avtal med JP Socialnet där utslag i domstol finns kontinuerligt uppdaterade och där vägledning kan erhållas.

1.1. Utgångspunkter för arbetet

Utgångspunkten i arbetet med försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd ska vara individens eget ansvar för att förändra sin situation. Försörjningsstödet ska vara en hjälp till självhjälp. Ett av de viktigaste inslagen i arbetet med försörjningsstöd är att motverka den passivitet som kan uppkomma vid långvarig arbetslöshet. Relevanta och rimliga krav ska alltid ställas i syfte att stödja den enskilde att finna en väg till eget arbete och därmed egen försörjning.

Arbetet med försörjningsstöd ska utgå från principen arbete/sysselsättning istället för bidrag. Genom arbete blir den enskilde delaktig i samhället, vilket stärker självkänslan och ger ökad egenmakt. Den arbetslösa försörjningsstödstagaren ska erbjudas strukturerat stöd för att söka arbete och nå egen försörjning. På så sätt ska biståndet utformas så att det stärker den enskildes resurser att leva ett självständigt liv. Genom det ekonomiska biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Vad som är skäliga kostnader när det gäller de dagliga levnadsomkostnaderna inom ramen för riksnormen finns angivet i lagen.

Vad som kan anses vara skälig levnadsnivå utöver riksnormen anges i socialtjänstlagen och dess riktlinjer. I förarbeten till lagen sägs att nivån inte ska överstiga vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig. Det gäller såväl kostnader inom försörjningsstödet samt livsföring i övrigt. Bidrag utöver norm ska utges restriktivt.

1.2. Lagstiftning

De lagar som främst relegerar verksamheten är:

- Socialtjänstlagen (2001:453) SoL
- Offentlighets – och sekretesslagen (2009:400) OSL
- Socialtjänstförordningen (2001:937) SoF
- Barnkonventionen. Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter
- Förvaltningslagen (1986:223) FL
- Kommunallagen (1991:900) KL
- Bidragsbrottslagen (2007:612)

Dessutom omfattas regler i en rad andra lagar som äktenskapsbalken (ÄktB), sambolagen, föräldrabalken (FB), lag om mottagande av asylsökande (LMA), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lag om allmän försäkring (AFL).

Övrig vägledning:

- Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd.
- Socialstyrelsens allmänna råd.
- Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten, Socialstyrelsen 2015.
- Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen
- Vägledning kan också fås från prejudicerande domar som kan sökas i rättsbasen JP Socialnet.

1.3. Socialtjänstens mål

Socialtjänstens övergripande mål och lagens intention regleras i portalparagrafen 1 kap 1 § SoL. I denna paragraf sägs att samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. Frivillighet och självbestämmande ska vara vägledande i kontakten med den enskilde.

Socialtjänstens verksamhet ska präglas av helhetssyn och kontinuitet. Socialtjänsten ska sträva efter att finna en samlad lösning på de sociala svårigheterna i den enskildes situation.

1.4. God kvalitet

Socialtjänstens insatser ska vara av god kvalitet (3 kap 3 § SoL). Kvalitet innebär att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten. Socialstyrelsen ger exempel på vad som menas med god kvalitet:

- Att den enskilde anser sig bemött med respekt.
- Att den enskilde får tillräckligt med information så att den kan ta vara på sina rättigheter och att verksamheten bedrivs så att den enskildes rättssäkerhet garanteras.

- Att insatserna utformas efter den enskildes behov och så långt det är möjligt i samråd med den enskilde.
- Att insatserna utformas så att de inriktas på att frigöra och utveckla den enskildes resurser.
- Att barnperspektivet särskilt beaktas i verksamheten.

1.5. Lex Sarah

Den 1 juli 2011 infördes bestämmelser om lex Sarah i socialtjänstlagen. Syftet med bestämmelserna är att säkerställa att personer som behöver insatser från socialtjänsten får insatser av god kvalitet. Bestämmelserna innebär:

- Skyldighet för anställda att medverka till god kvalitet.
- Rapporteringsskyldighet av missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden.
- Anmälningsskyldighet till Socialstyrelsen vid allvariga missförhållanden eller påtaglig risk för allvariga missförhållanden.

Ytterligare vägledning i arbetet med lex Sarah kan hämtas från socialstyrelsens föreskrifter.

1.6. Sekretess

Bestämmelser om sekretess inom socialtjänsten finns inom offentlighets- och sekretesslagen. Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (1 kap 26 § OSL). Undantag från sekretessen kan göras när det finns ett samtycke från den enskilde. Det finns även undantag som regleras i lag. Inför utlämnande av sekretessbelagda uppgifter ska sekretessprövning alltid göras.

1.7. Rätten till bistånd – 4 kap 1 § socialtjänstlagen

Ekonomiskt bistånd är samhällets yttersta skyddsnet för människor som inte själva kan tillgodose sina behov och är tänkt som en tillfällig lösning i det akuta skedet. Den enskilde har själv ett eget ansvar för sitt liv. Det innebär att utnyttja alla de möjligheter som finns för att själv klara sin försörjning innan rätten till bistånd träder in. Biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Insatserna för den enskilde ska inte bara avhjälpa det aktuella behovet utan även underlätta för den enskilde att själv klara sin försörjning i framtiden.

1.8. Det yttersta ansvaret

2 kap § 2 SoL

”Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta ansvar innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän”.

Den kommun som någon mer eller mindre vistas i när hjälpbehovet uppkommer kallas för vistelsekommun. Kommunen har skyldighet att pröva en persons behov av ekonomiskt bistånd oavsett vistelsetidens längd. Men omfattningen av bistånd kan påverkas av den tid som han eller hon vistas där och under vilka förhållanden.

Undantag från vistelsekommunens normala ansvar, kap 16 § 2 SoL:

- Om någon efter beslut av socialnämnd vistas i annan kommun har den kommun som beslutat om vistelsen, placeringskommun, ansvar för bland annat det ekonomiska bistånd den enskilde kan komma att behöva, exempelvis vid placering.
- Den kommun där den enskilde är folkbokförd har samma ansvar som en placeringskommun
- Under kriminalvård i anstalt
- Under vård på sjukhus eller i annan sjukvårdsinrättning på initiativ av annan kommun.

1.9. Vistelsebegreppet

Från och med 1 maj 2011 gäller lagändringar som reglerar vilken kommun som ska vara ansvarig för stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen och LSS. Bestämmelserna om ansvarsfördelning mellan kommunerna har samlats i ett nytt särskilt kapitel i socialtjänstlagen - 2 a kap.

Förändringarna innebär att:

- Till skillnad från tidigare ska bosättningskommunen ansvara för stöd- och hjälpinsatser för enskilda oavsett om han eller hon tillfälligt eller under längre tid vistas i annan kommun.
- Grundprincipen om vistelsekommunens yttersta ansvar för stöd och hjälp kvarstår men kommer att begränsas och tydliggöras.
- Om det inte finns eller är oklart vilken kommun som är bosättningskommun ansvarar vistelsekommunen för stöd och hjälp. Vistelsekommunen behåller ansvaret för stöd och hjälp till dess att bosättningskommunen är klarlagd. Den enskilde ska alltid kunna få stöd och hjälp oavsett var han befinner sig.
- Om bosättningskommunen är klarlagd begränsas vistelsekommunens ansvar för stöd och hjälpinsatser till akuta situationer.

1.10. Bosättningskommun

Med bosättningskommun avses den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt eller en annan kommun om den enskilde har starkast anknytning till den kommunen. Här kan man bland annat få vägledning från folkbokföringsbestämmelserna, men de ska inte alltid vara avgörande. Även den enskildes uppfattning är viktig i bedömningen.

Vad innebär de nya reglerna?

- Bosättningskommunens ansvar för stöd- och hjälpinsatser för enskilda förstärks och blir i praktiken huvudregel.
- För hemlösa innebär de nya reglerna att den kommun där den hemlöse har starkast anknytning till ska ansvara för stöd och hjälp. Den hemlöses egen uppfattning är viktig.
- För personer som utsätts för våld eller andra övergrepp har det införts en regel som förenklar möjligheten att flytta till en annan kommun. I övrigt gäller även här reglerna om att bosättningskommun behåller ansvaret när en person tillfälligt vistas i annan kommun (till exempel i ett skyddat boende).

- Den kommun som ansvarar för en placering eller ett boende i annan kommun har också ett sammanhållet ansvar för alla insatser som personen kan behöva.
- Den kommun som beslutat om boende i en annan kommun, till exempel i ett tillfälligt härbärge, behåller ansvaret för stöd- och hjälpinsatser om det inte är klarlagt vilken kommun som är den enskildes bosättningskommun. Detta gäller framförallt hemlösa.
- Ett skriftligt förfarande ska genomföras vid begäran om överflyttning av ärenden och tidsgränser för avgörande av sådana frågor finns.
- Folkbokföringskommunen har enligt 2 a kap 5 § SoL ansvar för samtliga stöd- och hjälpinsatser enligt SoL under kriminalvård i anstalt eller vård på sjukhus samt inför avslutning av sådan vård.

1.11. Barnperspektivet

I socialtjänstens uppdrag ingår att synliggöra och ta hänsyn till barns situation med särskilt fokus på familjer med långvarigt biståndsbehov.

Barnperspektivet betyder två saker. Att se något ur barnets synvinkel med barnets ögon, eller att de vuxna har barnet i sin synvinkel och dess behov i fokus.

Två av FN:s barnkonventions huvudprinciper, som även har antagits som lag 2020 (Lagen 2018:1197 om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter) finns införda i socialtjänstlagen i följande paragrafer:

- ”När åtgärder rör barn, skall det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år” 1 kap 2 § SoL.
- ”När en åtgärd rör ett barn skall barnets inställning så långt som det är möjligt klarläggas. Hänsyn skall tas till barnets vilja med beaktande av dess ålder och mognad” 3 kap 5 § SoL.

Enligt prop. 1996/1997:124 ska barnperspektivet särskilt lyftas fram och beaktas när barnfamiljer vänder sig till socialtjänsten med en ansökan om ekonomiskt bistånd eller annat bistånd till familjen. Varje beslut som rör ett barn måste grunda sig på en bedömning om vad som är bäst för just det barnet. I beslutsituationen måste olika förslag vägas mot varandra. Vidare står det att ”Barnets bästa är inte alltid avgörande för vilka beslut som fattas, men skall alltid beaktas, utredas och redovisas”.

Det är viktigt att barnens situation uppmärksammas även när det är vuxna som vänder sig till socialtjänsten med ansökan om ekonomiskt bistånd. En utredning bör kunna uppmärksamma även eventuella barn i familjen. Handläggaren måste ha både ett vuxenperspektiv och ett barnperspektiv. Barnperspektivet i ekonomiskt bistånd innebär dock inte att barnet ska utredas. Det viktigaste är att göra barnet synlig i utredningen.

Ytterligare vägledning kan fås genom Socialstyrelsens rapport ”Beaktande av barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd”.

1.11.1. Checklista för grundutredning

- Vilka barn finns i familjen? Finns det fler barn än de hemmavarande t.ex. umgängesbarn?

- Var/hur bor barnet?
- Hur är barnets hälsa?
- Barnomsorg – går barnet på förskola, fritids eller skola?
- Finns det en kontakt med någon annan enhet inom socialtjänsten?
- Hur ser familjens nätverk ut?
- Vad gör barnet på fritiden? (om fritidsaktivitet saknas kan det vara viktigt att fundera på om detta beror på familjens ekonomiska situation)

1.11.2. Barnkonsekvensanalys

Det innebär att man utreder och dokumenterar vilka konsekvenser ett beslut får för barn. Barnkonsekvensanalys i alla beslut som rör barn är en modell som rekommenderats av FN:s barnkommitté. Modellen beskrivs i rapporten ”Barnets bästa – från vision till verklighet”.

En barnkonsekvensanalys ska göras när ett beslut får påtagliga konsekvenser för ett barn. Socialstyrelsen och Länsstyrelserna använder barns boende, hälsa, fritid och umgänge med en förälder som exempel. En konsekvensanalys kan också göras när en familj under lång tid varit beroende av försörjningsstöd.

1.11.3. Boende, hyresskuld och avhysning ur ett barnperspektiv

Det kan vara svårt att bedöma vad som bör finnas i ett barns hem. Familjens val och prioriteringar måste respekteras. Det kan finnas skäl att ställa frågor till föräldrarna om familjen saknar något av följande:

- Barnet bör ha en egen sovplats med ordentlig och bekväm madrass
- Familjen bör ha sänglinne och handdukar
- Barnet bör ha möjlighet och utrymme att leka
- Familjen bör ha en trivsamt plats att äta på, oavsett om familjen väljer att använda bord, matta eller liknande
- Familjen bör ha fullgoda husgeråd som grytor, stekpannor, tallrikar, bestick, slevar, glas och koppar/muggar.

Hyresskulder och avhysningar berör barnen och socialtjänsten måste ställa sig frågan hur detta påverkar barnens livssituation. Hur påverkar det familjen och barnen att, ibland vid upprepade tillfällen, leva i en otrygg situation, att inte veta om man får bo kvar eller om en avhysning kommer att ske? Socialtjänsten måste hantera dessa problem i ett tidigt skede och inte vänta in en avhysningssituation för att agera.

1.11.4. Barns tillgångar

Barn är aldrig försörjningsskyldiga gentemot sina föräldrar. Däremot kan tillgångar hos ett barn beaktas när det gäller barnets del av försörjningsstödet eller en ansökan om ekonomiskt bistånd som avser barnet. Det måste dock göras en individuell bedömning i det enskilda fallet. Enbart det förhållandet att barnets tillgångar är satta under överförmyndarspärren är inte i sig ett hinder för att ta barnets tillgångar i anspråk till barnets behov. Tillgångar som i realiteten inte kan disponeras bör dock inte tas med i bedömningen. Det kan vara fråga om försäkringsersättningar som är avsedda att täcka framtida inkomstbortfall, bankmedel eller fast egendom som inte är möjligt att förfoga över på grund av en bestämmelse i gåvobrev eller

testamente. Däremot kan det finnas fall där det är uppenbart att föräldrar har skänkt/skrivit över tillgångar på sina underåriga barn i syfte att undgå beskattning eller få bidrag.

Av Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd, SOSFS 2013:1 framgår att socialnämnden bör kunna räkna av ett barns eller en skolungdoms tillgångar eller inkomster av kapital mot barnets del i familjens kostnader inklusive boendekostnaden. Barn bör dock kunna ha sparade medel upp till 15 procent av basbeloppet utan att det påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet. Om ett barn har tillgångar som föräldrarna inte kan förfoga över, bör det inte påverka föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet. Detta gäller till exempel bankmedel som står under överförmyndarens kontroll, om överförmyndaren inte ger sitt samtycke till uttag.

Om ett barn har tillgångar som föräldrarna kan förfoga över så påverkar det alltså föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet. Barnets tillgångar kan dock aldrig ligga till grund för del av ekonomiskt bistånd som inte gäller barnet själv, förutom om det är fråga om tillgångar som har överförts till barnet i syfte att få tillgång till ekonomiskt bistånd.

1.11.5. Barns och hemmavarande skolungdomars inkomster

Hemmavarande barns och hemmavarande skolungdomars inkomster av eget arbete får endast beaktas till den del de överstiger ett prisbasbelopp per kalenderår enligt 2 kap. 6 och 7 § socialförsäkringsbalken. **Om socialnämnden räknar av hemmavarande barns och skolungdomars inkomster av arbete över ett prisbasbelopp per kalenderår, bör avräkningen göras mot barnets eller skolungdomens del i familjens kostnader inklusive boendekostnaden.**

Gränsen gäller i förhållande till den unges disponibla arbetsinkomst, det vill säga efter skatteavdrag.

1.11.6. Umgängesbarn

Hänsyn ska tas till ensamstående föräldrar med umgängesbarn som t.ex. att det finns tillräckligt med utrymme för att ta emot barnen. Hänsyn ska även tas till de kostnader som uppstår i samband med umgänget. Se vidare under rubrik umgängeskostnader och umgängesresor.

1.11.7. Hälsa

Barns hälsa bör uppmärksammas av socialtjänsten. Ekonomiskt bistånd för merkostnader, som inte täcks av socialförsäkringssystemen, kan vara aktuellt för barn med olika funktionshinder.

1.11.8. Fritidsaktiviteter

Barn bör ges förutsättning att kunna delta i organiserade fritidsaktiviteter. Det är viktigt att handläggaren uppmärksammar om barnen har behov av särskilda fritidsaktiviteter som socialtjänsten skulle kunna bevilja ekonomiskt bistånd till. Vad som är rimligt att bevilja i ekonomiskt bistånd till fritidsaktiviteter ska jämföras med vad en låginkomsttagare i kommunen har råd att ge sina barn. Det ska dock alltid ske en individuell bedömning utifrån det enskilda barnets behov.

1.12. Våld i nära relationer

I 5 kap 11 § SoL anges att socialtjänsten ska verka för att den som har utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Det är inte ovanligt att personer som utsätts för våld eller andra övergrepp kommer till socialtjänsten med ekonomiska problem. I arbetet med ekonomiskt bistånd är det därför viktigt att uppmärksamma det behov av hjälp som kan finnas i biståndshushållen i samband med våld i nära relationer och i samband med hedersrelaterat våld. Viktigt i dessa ärenden är att våga se, våga fråga och våga agera. Det öppnar upp en möjlighet för att direkt eller vid ett senare tillfälle kunna prata om våldet.

Våldsutsatta personer behöver ofta akut ekonomisk hjälp vid oplanerade och brådskande utgifter för vardagliga behov. Detta betyder dock inte att automatiskt bortse från den vanliga biståndsprövningen. Allmänna råd (SOSFS 2013:1) ger exempel på att det finns skäl att beräkna kostnader till en högre nivå än riksnormen. Det kan exempelvis vara höga kostnader på grund av omedelbar flytt, dyrare bostad eller bistånd till hemutrustning. Bedömning ska ske från fall till fall.

Fördjupad läsning hänvisas till Socialstyrelsens handbok ”Våld – En handbok om socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld”.

1.12.1. Skyddade personuppgifter

En del av dem som kommer i kontakt med socialtjänsten p.g.a. att de har utsatts för våld har skyddade personuppgifter eller kan vara i behov av det. Det finns olika grader av skyddade personuppgifter:

1. Sekretess- eller spärrmarkering

En markering i folkbokföringsdatabasen som ska signalera att en noggrann prövning ska göras innan uppgiften lämnas ut. I dagligt tal kallas förfarandet ibland även för ”skyddad adress” eller ”skyddad identitet”. Sekretessmarkering begärs hos Skatteverket och bör åtföljas av någon form av intyg från Polisen eller socialtjänsten. Markeringen gäller i ett år och kan förlängas.

2. Kvarskrivning

Vid allvarliga fall av våld och hot kan en person få kvarskrivning, det vill säga stå kvar som folkbokförd på tidigare adress efter att ha flyttat. Skatteverket beslutar om kvarskrivning och eftersänder all post. Kravet för kvarskrivning är att man ”av särskilda skäl kan antas bli utsatt för brott, förföljelser eller allvarliga trakasserier på annat sätt”. Kvarskrivning kombineras ofta med sekretessmarkering och beviljas för högst tre år i taget.

3. Fingerade personuppgifter

Innebär när en person får byta identitet genom att använda andra personuppgifter än de verkliga.

2. Allmänt om uppdraget

Arbetet med ekonomiskt bistånd är ett tvådelat uppdrag:

- Stödja människor i att finna vägar till *självförsörjning*
- Pröva rätten till ekonomiskt bistånd under tiden

I detta avsnitt anges kortfattat riktlinjer för ärendehandläggningen. Mer utförlig vägledning för ramarna för ärendehandläggning och dokumentation finns i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om handläggning och dokumentation och Socialstyrelsen handbok "Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten", 2015.

2.1. Hjälptill självförsörjning

Arbetslinjen ska gälla. Utgångspunkten är att människor både vill och kan ta ansvar för sin egen försörjning. Därför är verksamhetens främsta uppgift att genom aktiva insatser och genom motivations- och förändringsarbete skapa förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar. Den enskilde kan inte välja att leva på bidrag framför att ta ett arbete.

Den enskilde ska erbjudas relevanta insatser och ställas inför krav på motprestationer utifrån sina förutsättningar. Den enskilde ska vara delaktig i sin egen planering där fokus ska ligga på att undanröja försörjningshinder och på den snabbaste vägen till egen försörjning.

Arbets sättet ska vara strukturerat och en arbetsplan ska alltid upprättas där det framgår vilka krav på motprestationer nämnden ställer för att försörjningsstöd ska kunna utgå. Arbetsplanen ska regelbundet följas upp var och insatsens resultat ska utvärderas. Arbetsplanen ska justeras utifrån resultat och framgång. Nya insatser kan då beslutas.

2.1.1. Förutsättning för rätt till försörjningsstöd

Socialtjänstens verksamhet ska bygga på frivillighet och samförstånd, men det innebär inte att den ska vara kravlös. För att vara berättigad till försörjningsstöd ska den sökande stå till arbetsmarknadens förfogande. Det innebär att den sökande ska vara inskriven på arbetsförmedlingen och aktivt söka arbete samt följa den planering som är uppgjord med nämnden, vilket kan vara insatser genom kommunens Arbetsmarknadsinsatser.

För att ställa andra krav än de som ställs på arbetslösa ska personen ifråga ha en allvarlig och omfattande problematik, exempelvis missbruk och svår psykisk ohälsa. Oftast behöver dessa personer andra insatser från andra enheter inom socialtjänst och sjukvård. Socialtjänsten ska erbjuda hjälp och planera hur dessa långsiktigt ska kunna nå självförsörjning. Dock finns det inget utrymme för att avslå ansökan om ekonomiskt bistånd om den enskilde inte accepterar behandling eller vissa insatser.

Socialtjänsten har ansvar att arbeta motiverande för att nå en förändring.

Sjuka personer som behöver försörjningsstöd ska få samma insatser som sjuka med sjukpenning. Det är inte sjukdomen i sig utan arbetsförmågan som ska bedömas. Arbetsoförmåga ska styrkas med läkarintyg som styrker oförmåga att arbeta eller delta i aktiviteter. Insatser ska erbjudas i samverkan med läkare, vårdcentral, psykiatrimottagning

och försäkringskassa. Det är viktigt att personer med försörjningsstöd får samma rehabiliteringsmöjligheter som personer med sjukpenning. För att vara berättigad till bistånd ska personen medverka till behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsför. Vid bestående eller långvarig arbetsoförmåga krävs medverkan till att erhålla ersättning ur det generella socialförsäkringssystemet i form av aktivitetsersättning eller sjukersättning.

2.1.2. Avslag på ansökan om försörjningsstöd

Om det bedöms att den sökande inte uppfyller förutsättningarna för att ha rätt till försörjningsstöd ska ansökan avslås för personen. Ansökan avslås första månaden med riksnormen för personen samt dennes hyresdel. Om sökanden även den kommande månaden inte uppfyller förutsättningarna för att ha rätt till försörjningsstöd avslås ansökan för hushållet i sin helhet, om personen har familj. Underhållsskyldighet gentemot övriga familjemedlemmar går före familjemedlemmarnas rätt till försörjningsstöd.

En bedömning ska alltid göras om det i det enskilda fallet föreligger en akut nödsituation. Den enskilde kan då ha rätt till reducerat försörjningsstöd, för exempelvis mat, hyra och eventuellt el.

2.2. Hjälpa med försörjning

Arbetet med ekonomiskt bistånd innebär i hög utsträckning myndighetsutövning med krav på rättssäkerhet, gemensamt förhållningssätt och likvärdiga bedömningar. Prövningen görs i flera steg och en individuell behovsprövning ska alltid göras.

Följande frågor ska utredas:

- Behöver behovet tillgodoses för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå?
- Är förutsättningarna för bistånd uppfyllda?
Anses den sökande uppfylla de krav som ställs på henne eller honom i syfte att uppnå självförsörjning?
- Kan behovet av bistånd tillgodoses på annat sätt?
Till exempel genom försörjningsskyldiga, genom inkomster eller tillgångar, genom socialförsäkringsförmåner, studiestödsformer eller andra ersättningar.
- Vilket bistånd ska beviljas?
Utöver riksnormen som fastställs av regeringen ska, med utgångspunkt i lagen och kommunens riktlinjer, en bedömning göras av vilket behov som föreligger och vad som är skälig levnadsnivå för den enskilde.

2.3. Praktiskt prövningsförfarande

När biståndet prövas följer det ofta en bestämd arbetsgång

2.3.1. Ansökan

Görs av den enskilde/hushållet. Utgångspunkten för utredningen är ansökningsblanketten, som bör vara fullständigt ifylld, för att kunna utgöra ett underlag för en utbetalning om ekonomiskt bistånd. Även en muntlig ansökan eller en ansökan i annan skriftlig form än på ansökningsblankett är giltig som ansökan. En ofullständig ansökan måste kompletteras. Råder det en oklarhet kring huruvida en förfrågan utgör en ansökan måste handläggaren kontrollera med sökanden huruvida en ansökan föreligger.

Ansökan om försörjningsstöd prövas som regel en gång i månaden. Mellan ansökningstillfällena ska den samverkan som bestämts i arbetsplanen ske. I arbetet med att stötta människor att bli självförsörjande är ofta arbetsförmedlingen, kommunens arbetsmarknadsinsatser, psykiatri, sjukvården och försäkringskassan viktiga samarbetspartners, men även andra verksamheter inom socialtjänsten som t ex missbruksvården, Det som är av vikt i ärendet ska dokumenteras i den enskildes (hushållets) akt i verksamhetssystemet.

2.3.2. Utredning

En utredning inleds utan dröjsmål när en ansökan om ekonomiskt bistånd inkommer till nämnden. Nämnden har inte rätt att neka till att ta emot ansökan. Syftet med utredningen är att ge beslutsfattaren ett tillförlitligt beslutsunderlag för valet av bistånd. Utredningar som rör ekonomiskt bistånd sker med stöd av 11 kap 1 § SoL. I samband med nybesök upprättas en grundutredning.

Utredning sker vid personligt möte mellan socialsekreteraren och den enskilde. Vid mötet utreds orsaken till aktuellt biståndsbehov, nu-situation, bakgrund, framtid, möjligheter till självförsörjning, arbetsförmåga, arbetshinder, behov av insatser, samverkansbehov m.m. Vid första mötet ges även information om ekonomiskt bistånd, rättigheter, skyldigheter m.m.

~~När en person beviljats bistånd kommer sedan en handlingsplan upprättas~~ Vid nybesök upprättas en handlingsplan där den enskildes mål, behov av insatser, ansvar (vem gör vad, när, hur), uppföljning m.m. framgår.

Vid nybesök ska de handlingar som behövs för att en behovsprövning ska kunna göras redovisas, d.v.s. ansökningshandling, inkomster, bankkontoutdrag, tillgångar, utgifter, skulder, ev. handlingsplan/planering med arbetsförmedlingen, ev. jobblista, ev. läkarintyg m.m.

Från och med januari 2020 arbetar individ- och familjeomsorgen för vuxna, utifrån tillitsbaserad förenklad myndighetsutövning. Vilket innebär att underlag för behovsprövning endast lämnas i samband med nybesök samt ansökningar utöver riksnorm. Därutöver begärs underlag in endast vid stickprovskontroller.

Samtycke till kontroller och samverkan ges av den enskilde. Kontroller görs hos exempelvis Försäkringskassan, bilregistret och Arbetsförmedlingen. I det individuella fallet kan även andra kontroller göras.

Samverkan och/eller eventuellt inhämtande av information sker med berörda. Kommunikation av eventuella uppgifter görs med hushållet.

2.3.3. Beräkning

Görs av hushållets ekonomi utifrån riksnormen och övriga poster som ingår i försörjningsstödet.

2.3.4. Bedömning

De uppgifter som framkommit i utredningen vägs samman. Den enskildes individuella förutsättningar och behov ställs i relation till lagstiftning, prejudicerande rättsfall och vägledande dokument.

2.3.5. Beslut

Om bistånd fattas. Beslutet ska vara tydligt formulerat och begripligt för den sökande. Av beslutet ska det framgå vad den enskilde ansökt om och vad som har beviljats respektive avslagits på grundval av utredningen. Vid helt eller delvis avslag lämnas fullföljdshänvisning.

2.3.6. Utbetalning

Görs i det fall hushållet beviljas bistånd.

I hushåll med sökande och medsökande delas biståndet och utbetalningen som regel mellan sökande. Kommunfullmäktige i Hylte kommun har 2019-10-24 beslutat om ”jämförbart försörjningsstöd”. ”Att Hylte kommun beslutar att försörjningsstöd alltid ska betalas ut till båda parter i ett förhållande om båda parter i ett förhållande ansöker om försörjningsstöd.”

2.3.7. Överklagan

Om det inte framkommit nya uppgifter som medför att det överklagade beslutet omprövas och ändras i sin helhet, ska socialtjänsten överlämna överklagandet till förvaltningsrätten utan dröjsmål. I normalfallet bör tiden inte överstiga en vecka. Om överklagan kommer in för sent ska den myndighet som fattat det överklagade beslutet avvisa överklagan. Beslut om avvisning kan överklagas.

2.3.8. Noggrannhet vid handläggning

I uppdraget ingår att aktivt arbeta för att motverka felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd genom noggrannhet vid handläggning. Handläggningen ska kännetecknas av tydlig information, grundliga kontroller och korrekt dokumentation och registrering i verksamhetssystemet.

2.3.9. Förebygga felaktiga utbetalningar, (FUT)

Felaktiga utbetalningar kan uppkomma av olika orsaker. De kan uppstå till följd av att den sökande medvetet lämnar oriktiga uppgifter, genom att den sökande saknar kunskap om regelsystemet eller genom brister i ärendehantering. Tydlig information och vägledning till de sökande samt noggranna kontroller före utbetalningen kan förebygga felaktiga utbetalningar.

Felaktiga utbetalningar ska konsekvent utredas och finns det anledning att anta att ett bidragsbrott har begåtts i samband med ansökan om ekonomiskt bistånd ska polisanmälan alltid göras. Enligt bidragsbrottslagen är kommunen skyldig att göra anmälan. Beslut om anmälan fattas av kultur- och folkhälsonämndens arbetsutskott.

2.3.10. Beslut som löper över flera månader

Ibland är det nödvändigt att fatta beslut som sträcker sig över flera månader, exempelvis gällande en omfattande tandvårdsbehandling. Rätten till ekonomiskt bistånd prövas månad för månad och när beslut fattas som gäller flera månader måste en *omprövningsklausul* ingå. Beslutet kan annars inte omprövas under perioden, till exempel om omständigheterna som beslutet grundar sig på ändras. En sådan ändring skulle innebära att myndigheten ändrar ett för den enskilde gynnande beslut till hans eller hennes nackdel, vilket inte är tillåtet enligt FL 27 §. Följande omprövningsklausul ska läggas till alla beslut som sträcker sig över mer än en månad: "Vid väsentligt ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslutet komma att omprövas".

3. Försörjningsstödet

Rätten till försörjningsstöd preciseras i 4 kap § 3 SoL. Den är uppdelad i två delar, riksnorm och övrigt försörjningsstöd till skäligen kostnader för ett antal regelbundet återkommande behovsposter.

3.1. Riksnorm

Varje år fastställer regeringen riksnormen genom en ändring i socialtjänstförordningen. Hylte kommun följer riksnormen och tillämpar inte någon sänkning av beloppen för barn som äter lunch på förskola eller skola.

I riksnormen ingår **personliga kostnader**:

Livsmedel

Utgångspunkten är en näringsmässigt fullvärdig och varierad kost. Förutsättningen är att man lagar all mat hemma. Hänsyn tas till att ensamhushåll har något högre kostnad eftersom det kan bli dyrare med mindre förpackningar.

Kläder och skor

Avser att täcka behovet av kläder och skor under hela året. Ingår även tillbehör som paraply, armbandsur och väskor. Ryggsäckar för barn och unga ingår.

Lek och fritid

Kostnader för vanliga fritidsaktiviteter både inomhus och utomhus samt viss motion och kultur.

Barn och ungdomsförsäkring

Premie för grupp- eller individuell försäkring som gäller för sjukdom och olycksfall.

Hälsa och hygien

Kostnader för den personliga hygien inklusive hårklippning och rakapparat, varor för skötsel av småsår med mera. Kostnad för preventivmedel ingår ej.

I riksnormen ingår också **gemensamma hushållskostnader**:

Förbrukningsvaror

Kostnader för toalett- och hushållspapper, batterier och glödlampor och för dagligvaror som behövs för vård och skötsel av bostad samt kläder och skor, såsom tvättmedel, diskmedel, dammsugarpåsar med mera.

Dagstidning, telefon

Kostnader för helårsprenumeration av en dagstidning och månads- och samtalsavgifter för telefon eller kostnad för mobiltelefon och mobilsamtal. Kostnader för internetabonnemang och dator ingår ej. **Kostnad till mobiltelefon ingår i riksnormen och kan därmed tillgodoses genom normen för "Dagstidning, telefon". Individuell bedömning vid särskilda fall.**

Radio- och TV-avgift var tidigare med i riksnormen under kostnaderna för *dagstidning, telefon*. Från den 1 januari 2019 ersattes radio- och TV-avgiften av en individuell public

service-avgift. Avgiften tas in automatiskt vilket innebär att inga fakturor kommer att krävas. I stället redovisas avgiften på inkomstdeklarationen.

3.2. Särskilda skäl att beräkna kostnader till en högre nivå

Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl kan försörjningsstödet beräknas till ett högre belopp. Det gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller flera budgetposter som ingår i riksnormen och om dessa kostnader inte täcks av till exempel handikappersättning eller vårdbidrag.

3.2.1. Merkostnader för särskild kost vid vissa sjukdomar

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Skälet till behov av särskild kost ska alltid styrkas av läkarintyg samt hur länge läkaren bedömer intyget gäller. Tillägg görs enligt Konsumentverkets beräkningar. Om den sökande har väsentligt ökade matkostnader ska möjligheten till handikappersättning undersökas/sökas via försäkringskassan.

Vid vissa sjukdomar behöver den sökande näringstillskott. I de fall näringstillskottet är ordinerat av läkare kan merkostnaden beviljas, om det inte står klart att näringstillskottet ersätter vanlig mat och därmed inte medför någon merkostnad för personen.

3.2.2. Merkostnader för umgänge med barn

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Med umgänge avses att barnet övernattar hos umgängesförälder. Att umgängesförälder träffar sitt barn dagtid är således inte umgänge i lagens mening.

Umgängeskostnader utgör reducerat försörjningsstöd (korttidsnorm) för barn som tillfälligt är medlemmar i hushållet. I umgängeskostnaden ingår mat, hälsa - hygien, samt lek- och fritidskostnader och beviljas vid behov max 6 dagar per månad samt 3 veckor under året vid exempelvis sommarlov och jullov.

Kostnaden för utövande av umgängesrätt delas av föräldrarna. Om förälder saknar medel att ombesörja resan själv kan skäliga kostnader för resor i samband med umgänge med billigaste färdstätt beviljas. I det fall resa endast kan företas med bil beviljas bensinpriset/mil. Omfattning och kostnader skall vara jämförbara med vad en familj i allmänhet har råd att klara av. Rätten till umgänge ska kontrolleras och omfattningen framgå av dom, avtal eller intyg från boföräldern.

När **barnet bor växelvis** hos båda föräldrarna ska normalt inkomster och utgifter som rör barnet delas lika mellan föräldrarna och halvt barnbidrag och halv månadsnorm för barnet räknas med.

3.2.3. Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Socialnämnden bör beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en lägre nivå bland annat:

- Om den enskilde hamnat i en akut nödsituation och endast behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd.
- Om den enskilde har för avsikt att endast vara en kortare tid i vistelsekommunen.
- Om den enskilde inte har vissa kostnader för poster som ingår i riksnormen eller dessa är lägre än riksnormen, t.ex. under vistelse i heldygnsvård eller om det är uppenbart att den enskilde använder biståndet till annat än det är avsett för, så som alkohol eller droger.

3.3. Habiliteringsersättning

Habiliteringsersättning ska inte medräknas som inkomst vid ansökan om ekonomiskt bistånd. Habiliteringsersättning, och motsvarande stimulansersättningar, utbetalas med stöd av 9 § p. 10 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, enligt vilket särskilt stöd och service ska tillhandahållas genom ”daglig verksamhet” för personer med funktionshinder i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Den dagliga verksamheten bedrivs utifrån deltagarnas stödbehov och ersättningarna är avsedda att uppmuntra deltagande oavsett aktiviteternas karaktär. Detta gäller även i de fall aktiviteterna omfattar arbetsträning och liknande som ska öka möjligheterna till senare förvärvsarbete.

Ersättningen har således inte karaktär av ersättning för utfört arbete. I habiliteringsersättning som kommuner utbetalar till personer med funktionshinder för deltagande i så kallad daglig verksamhet är skattefri.

3.4. Skäliga kostnader utanför riksnormen – övrigt försörjningsstöd

Vid behov ska skälig kostnad för följande budgetposter ingå i försörjningsstödet. Vad som avses med en skälig kostnad måste avgöras efter en individuell bedömning av vad som är skäligt för just den personen eller hushållet.

3.5. Boende/boendekostnad

3.5.1. Generellt

Vid en prövning av skälig boendekostnad skall en individuell bedömning göras av vad som är skäligt för den biståndssökande. I bedömningen bör vi utgå ifrån vad en låginkomsttagare på orten normalt har råd med. Nämnden fastställer normen för **högsta godtagbara boendekostnad**. För aktuella belopp, se **bilaga**. Hyrorna höjs löpande enligt de kommunala hyresbolagens årliga hyreshöjningar och avrundas till lämpligt hundratal.

Den sökande ska uppmanas att folkbokföra sig på adressen där personen bor eftersom man enligt folkbokföringslagen ska vara skriven där man bor och vistas. Sökanden har skyldighet att söka bostadsbidrag.

Riktmarke för att ett hushåll ej skall anses trångbott är att två personer per rum, då kök och vardagsrum är oräknat. Barn under 5 år bedöms kunna dela sovrum med föräldrarna.

Om boendekostnaden bedöms som oskälig och behovet av försörjningsstöd bedöms vara längre än tre månader ska den sökande uppmanas att sänka boendekostnaden. Den sökande ska då erhålla ett **skriftligt förhandsbesked** med besked om avyttringstidens längd, vilket får ses som ett överklagbart beslut. Rimlig avyttringstid bedöms vanligen vara 4 månader.

Följande aspekter bör beaktas innan förhandsbesked lämnas ut:

- Bostadens storlek i förhållande till antal familjemedlemmar och deras möjlighet att erhålla billigare boende.
- Sociala konsekvenser vid en flyttning. Ur ett barnperspektiv bör hänsyn tas till konsekvenser för skolgång, barnomsorg, socialt nätverk med mera.
- Ålder, hälsotillstånd samt möjlighet att klara av en flyttning.
- Möjlighet att bli godkänd som hyresgäst på grund av arbetslöshet, betalningsanmärkningar med mera.
- Sökandes möjlighet att i framtiden klara sin hyra vid självförsörjning.

För att förebygga uppkomsten av hyresskulder och för att rätt inkomst- och utgiftsberäkning ska göras avseende kommande månad bör frågor ställas till sökande gällande hyresinbetalningar för att säkra att föregående månadshyra är betald.

Kostnad för dubbel hyra i samband med exempelvis flyttning godkänns normalt inte.

3.5.2. Inneboende

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

För att räknas som inneboende ska den sökande disponera ett eget rum i bostaden. Hyran för inneboende ska bedömas utifrån den sökandes förfogande av bostaden enligt hyreskontrakt. Den faktiska hyran ska beviljas om den inte är oskälig. Inneboendekostnad ska styrkas med kontrakt. Beviljad boendekostnad bör inte vara högre än vad andelen av hyran delat med antalet vuxna personer i hushållet är.

Personen ska vara folkbokförd på adressen.

3.5.3. Delad lägenhet

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

När syskon eller kamrater delar lägenhet ska hushållsgemenskap förutsättas om inget talar emot det. Med hushållsgemenskap menas att man mer eller mindre delar på kostnaderna i hushållet. Om hushållsgemenskap inte finns gäller reglerna vid inneboende. Vid prövning av försörjningsstöd när sökande delar lägenhet ska hyran delas på antal boende i lägenheten.

3.5.4. Hemmaboende ungdomar 18–25 år

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

Hyresdel till hemmaboende ungdomar beviljas endast om den unge tidigare haft egen inkomst och betalat hyra i föräldrahemmet under minst sex månader och kan påvisa att så har skett. Kostnaden ska inte överstiga den summa han/hon tidigare betalat.

För ungdomar som nyligen avslutat gymnasiet är huvudregeln att bistånd till hyresdel i föräldrahemmet inte ska beviljas eftersom föräldrarnas boendekostnad inte har påverkats av att den unge slutat skolan. Undantag görs i det fall det är uppenbart att föräldrarna får ett betydande inkomstbortfall på grund av reducerat bostadsbidrag i samband med att barnet avslutar sina studier. Boendekostnad motsvarande bostadsbidragets storlek kan beviljas. Undantagsvis kan ett högre belopp beviljas om förälderns inkomstbortfall är högre och risk finns för att föräldern själv annars hamnar i ett bidragsberoende.

Ungdom/vuxet barn som bott hemifrån en period av ca 1 år och haft annat boende och sedan flyttar tillbaka hem kan beviljas hyresdel om de i övrigt är biståndsberättigade. Hyran delas med antalet vuxna boende i bostaden.

Om en ungdom under en period av 6 månader har varit självförsörjande och skaffat eget boende, ska kostnaden för detta boende beaktas om ungdomen i övrigt är biståndsberättigad och hyreskostnaden bedöms som skälig. Ungdomen bedöms då ha brutit sambandet med föräldrarnas ekonomi.

Familjehemsplacerade ungdomar som bor kvar i familjehemmet efter placeringstiden beviljas bistånd till hyresdel, vilket motsvaras av hyran delat med antalet boende i bostaden.

3.5.5. Eget boende för ungdomar före 25 års ålder

Delegering: 1:e socialsekreterare

Ungdomar som vill flytta hemifrån före 25 års ålder har rätt till bistånd till boendekostnad endast i undantagsfall. Stark restriktivitet skall råda. Beslut om bistånd skall föregås av utredning där det klart framgår starka sociala skäl till en flyttning. Bistånd till kostnad för eget boende kan då beviljas.

3.5.6. Ungdomar under 18 år

Delegering: Nämndens arbetsutskott

När det gäller ungdomar under 18 år som på grund av sociala skäl ansöker om bistånd till eget boende ska utredning och bedömning alltid göras av IFO barn och unga. Härfter görs en ekonomisk utredning och bedömning av IFO Vuxen.

3.5.7. Ungdom utan egna inkomster som tecknat hyresavtal

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte beviljas om hyresavtalet tecknas under period då den sökande saknar inkomst och möjlighet att själv betala hyran. Undantag från huvudregeln kan göras om det föreligger starka sociala skäl till en flyttning.

3.5.8. Hemmavarande ungdomar över 18 år med egna inkomster

Dessa ungdomar skall bidra till familjens boendekostnad. Hyreskostnaden ska beräknas utifrån beräkning av hyresdel, se rubrik om detta.

3.5.9. Innebörden i begreppet sammanboende

I begreppet sammanboende kan inrymmas flera former av bostadsgemenskap, till exempel äkta makar, sammanboende ”under äktenskapsliknande former”, föräldrar och vuxna barn, syskon, storfamiljer med mera.

De flesta sammanboendeformerna innebär att man bildar hushållsgemenskap varvid levnadsomkostnaderna för personerna, som ingår, sjunker.

3.5.10. Försörjningsskyldighet

Se kap.6, 1 och 6 § Äktenskapsbalken angående gemensam försörjning makar emellan. Alla sammanboende ”under äktenskapsliknande former” ska också bedömas som försörjningsskyldiga för varandra.

3.5.11. Försörjningsskyldighet för annans barn

Se Föräldrabalken 7 kap 5 § angående försörjningsskyldighet för annans barn gällande den som varaktigt bor tillsammans med barnet och är gift med förälder som har vårdnaden om barnet eller har barn tillsammans med denne. Alla sammanboende ”under äktenskapsliknande former” ska också bedömas som försörjningsskyldiga för varandra och varandras barn.

3.5.12. Skälig tid för bostadsbyte

Om kultur- och folkhälsonämnden bedömer att boendekostnaden inte är skälig, bör nämnden i regel ändå godkänna den under en övergångstid, max 4 månader, så att den enskilde ges skälig tid för byte till billigare bostad.

3.5.13. Byte till dyrare bostad

Delegering: Socialsekreterare

Det är bäst om den enskilde samråder med socialtjänsten om han/hon vill byta till dyrare bostad under pågående bistandsperiod, men socialtjänsten kan inte kräva ett sådant samråd. Avgörande för om den nya dyrare boendekostnaden ska godtas är om flyttningen varit nödvändig för att enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå. Det kan t.ex. gälla om det finns starka medicinska eller sociala skäl som styrker behovet av flyttning.

3.5.14. Andrahandsboende genom socialnämnden/så kallat socialt kontrakt

Delegering: Nämndens arbetsutskott

I yttersta nödfall om den enskilde inte har möjlighet att skaffa boende på egen hand och om särskilda skäl föreligger, kan bistånd i form av socialt kontrakt beviljas. Biståndet beviljas

enligt 4 kap § 1 SoL efter att utredning och handlingsplan gjorts upp i ärendet och behov av bistånd i form av andrahandsboende konstaterats. Huvudregeln är att klienten har uttömt alla andra möjligheter att på egen hand anskaffa en bostad och att biståndet bedöms nödvändigt för att klienten ska kunna uppnå en skälig levnadsnivå.

Se separata riktlinjen ”Riktlinje för boende i andrahand och tillfälligt boende” för mer information.

3.5.15. Boende i villa eller bostadsrätt – boendekostnader

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Villa och bostadsrätt bör betraktas som realiserbar tillgång om en försäljning bedöms kunna ge inkomster till försörjningen. Försäljning bör inte krävas om biståndsbehovet bedöms bli kortvarigt (högst 3 månader). Rimlig avyttringstid är 4 månader.

Högsta godtagbara boendekostnad gäller även vid villa/bostadsrättsboenden. Vid beräkning av kostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften samt räntan på lån för lägenheten. Vid beräkning av villakostnader används en speciell boendekalkyl. Amorteringskostnaden, vilket räknas som eget sparande, medräknas inte. När socialtjänsten hänvisar till bostaden som en tillgång och ett hinder för rätt till bistånd, bör nämnden utgå ifrån en individuell bedömning och ta hänsyn till de sociala konsekvenser som kan uppstå, framförallt för barnfamiljer.

Fastighetsinnehav framgår av deklARATIONEN om den sökande var ägare till fastigheten i januari inkomståret. Fastighetsregistret visar om en person har lagfart och står som ägare till en fastighet eller tomträtt. Det är den enskilde själv som ska värdera sin fastighet, tomt- eller bostadsrätt och visa underlag för socialtjänsten. Det skall uppmärksammas om omplacering av lån kan ordnas för att sänka boendekostnaden och detta kan vara motiverat för att hjälpa en enskild ur tillfälliga svårigheter. Framförallt bör detta gälla räntekostnader. För amorteringsdelen ska uppskov begäras hos vederbörande bank.

3.5.16. Andrahandsboende

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

För andrahandsboende och hyra av fastighet gäller samma regler beträffande skälig standard och kostnad samt krav på avflyttning som vid förstahandskontrakt. Hyreskostnaden för ett andrahandskontrakt accepteras om hyresvärden har godkänt andrahandskontraktet. Det ska uppvisas ett skriftligt andrahandskontrakt som bör innehålla överenskommelse om hyrestidens längd, uppsägningstid, hyrans storlek, bostadens storlek, antal rum och vad som ingår i hyran.

3.5.17. Boende med kallhyra

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Person som bor i bostad med kallhyra kan erhålla bistånd till skäliga kostnader för bränsle, vatten/sotning/sophämtning.

Person som bor i bostad med kallhyra får medräkna den del av elräkningen som inte avser hushållselen i sin bostadskostnad.

Vid långvarigt behov av ekonomiskt bistånd bör en boendekalkyl upprättas. Om sökande har kall hyra och har höga boendekostnader varje månad kan beslut om rådrum fattas.

3.5.18. Övriga boendeformer

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare max 2 veckor, därefter 1:e socialsekreterare/1:e integrationshandläggare

Med övriga boendeformer menas campingboende, husvagn, båt eller hotell. Bistånd till boendekostnader ska i dessa fall prövas mycket restriktivt och beviljas endast om den sökande har mycket stora svårigheter att få annat boende.

3.5.19. Beräkning av hyresdel

Hyresdel räknas ut enligt det beräkningssätt som Försäkringskassan använder. Detta sätt kan användas vid hemmavarande ungdomar över 18 år med egna inkomster.

Bostadens rum räknas som två enheter, undantag från kök som räknas som ett rum/enhet (badrum räknas inte med).

Om den biståndssökande disponerar ett rum i sina föräldrars bostad på fyra rum och kök, innebär det att han disponerar två av totalt nio enheter (fyra rum x 2 = 8 + kök = 9 enheter).

Exempel: Den totala boendekostnaden är 6000 kr per månad. Den sökandens andel av boendekostnaden beräknas då genom att 6000 kr divideras med 9 och därefter multipliceras med 2, d.v.s. $6000 \text{ kr} / 9 \times 2 = 1\,333 \text{ kr}$ per månad.

Om den unge har 1 enhet att disponera (t ex en del av vardagsrummet):
 $6000 \text{ kr} / 9 \text{ enheter} = 666,6 \text{ kr}$. Har den unge 1 enhet till sitt förfogande så blir hyresdelen $666,6 \text{ kr} \sim 667 \text{ kr/månad}$.

Har den unge ett rum till sitt förfogande (2 enheter):
 $6000 \text{ kr} / 9 \text{ enheter} = 666,6 \text{ kr} \times 2 \text{ enheter} = 1333 \text{ kr/månad}$.

3.5.20. Hemförsäkring

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Beviljas till grundförsäkring efter rimlighetsbedömning för låginkomsttagare på orten. I de fall sökande har års- eller halvårsbetalningar ska denne uppmanas att begära månadsbetalningar. Betalning av hemförsäkring för en längre period, såsom halvårsvis, beviljas med restriktivitet då försörjningsstödet prövas månadsvis. Undantag kan göras då den sökande bedöms ha behov av bistånd under en längre period. ~~Undantaget ska då dokumenteras.~~

För vägledning vad en rimlig kostnad för hemförsäkring; se Konsumentverket.

3.5.21. Hushållsel

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Kostnader för hushållsel beviljas utifrån en rimlig förbrukning av hushållsel för olika hushållsstorlekar. Möjlighet till individuella bedömningar ska finnas.

Se bilaga för vägledning kring en rimlig hushållselskostnad.

För att förebygga uppkomsten av elskulder och för att rätt inkomst och utgiftsberäkning bör frågor ställas till sökanden gällande inbetalning av elfakturor för att säkerställa att föregående periods elräkning är betald.

3.6. Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Bistånd kan utgå till den faktiska avgiften. Den sökande ska dock uppmanas att undersöka om möjlighet till reducerad avgift.

3.7. Avgift för medlemskap i hyresgästförening

Delegering: Socialsekreterare

Avgift för medlemskap i hyresgästförening kan godtas efter individuell behovsbedömning.

3.8. Avgift för årsavgift för Mobilt BankID

Delegering: Socialsekreterare

Bistånd till avgift för Mobilt BankID kan godtas. Betalning av kostnaden för Mobilt BankID för en längre period, exempelvis per år, beviljas med restriktivitet då försörjningsstödet prövas månadsvis. Undantag kan göras då den sökande bedöms ha behov av bistånd under en längre period.

3.9. Socialförsäkringsförmåner och andra ersättningar

Innan en person har rätt till ekonomiskt bistånd är han eller hon i regel skyldiga att söka andra former av bidrag som finns, som bostadsbidrag, studiehjälp och a-kasseersättning (prop.2000/01:80 s.94). Om den enskilde genom socialförsäkringsförmåner och andra ersättningar helt eller delvis kan tillgodose sitt behov, bör socialnämnden hänvisa honom eller henne till att ansöka om dessa. Sådana förmåner och ersättningar kan vara till exempel bostadsbidrag, underhållsstöd, sjukpenning, föräldrapenning, äldreförsörjningsstöd, aktivitetsstöd och sjuk- eller aktivitetsersättning. En biståndssökande kan alltså inte avstå från till exempel bostadsbidrag eller underhållsstöd för att i stället få högre ekonomiskt bistånd. Ovanstående bör dock inte tillämpas undantagslöst. Exempelvis bör:

den enskilde inte vara tvungen att utnyttja ersättningsdagar med föräldrapenning före barnets

födelse, den enskilde som har barn kunna spara upp till fyra veckors föräldrapenning per barn fram till det år då föräldrapenningen senast kan tas ut, båda föräldrarna, inte bara den som är arbetslös eller den som har lägre lön, kunna använda sig av sin möjlighet (halva tiden vardera med föräldrapenning) att vara hemma med barnet eller den som fyllt 61 år inte vara tvungen att utnyttja möjligheten att göra förtida uttag på sin ålderspension före 65 års ålder

Bakgrunden till Socialstyrelsens rekommendation om föräldrapenning är att göra det möjligt för arbetslösa föräldrar med ekonomiskt bistånd att spara en viss del av föräldrapenningen. Tanken är att de i framtiden kan använda sin sparade föräldrapenning för att delta i exempelvis inskolning på **förskola** ~~dagis~~ och andra besök i förskoleverksamheten eller skolan.

3.10. Arbetsresor

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Med arbetsresor avses resor till och från arbetet eller en praktikplats, arbetsmarknadsåtgärder, utbildning, yrkesutbildningar, SFI/GRUV. Huvudregeln är att busskort beviljas. Undantag görs då boendet/arbetet inte möjliggör resor med allmänna kommunikationsmedel.

Försörjningsstöd till arbetsresor med egen bil kan beviljas enligt riksskatteverkets schablon för bilresor. I milersättningen ingår alla drifts- och reparationskostnader. Om arbetsresor görs med lånad bil medräknas en kostnad motsvarande bensinpriset per mil.

En sökande med löneinkomst skall i första hand ansöka om skattejämkning för reskostnader. Detta görs hos lokala skattemyndigheten. Möjligheten att få pendlingsstöd via Arbetsförmedlingen ska alltid undersökas. Vid pendlingsstöd från Arbetsförmedlingen beviljas kostnad avseende egenavgiften.

3.11. Försörjningsstöd vid vistelse på institution - fickpeng med mera

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

I samband med vistelse på behandlingshem eller sjukhus kan bistånd till fickpeng utgå med 5 procent av gällande basbelopp per månad om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Kontroll med missbrukshandläggare görs för att förhindra dubbelutbetalning i det fall fickpengar är inkluderade i behandlingskostnaden. I fickpengen ingår Konsumentverkets poster avseende dagstidning, telefon, hälsa och hygien, lek och fritid samt kläder. Fickpengen ska även omfatta resor vid till exempel permission eller hemresa.

Bistånd till hyra och el under behandlingshemsvistelse bedöms utifrån det individuella fallet. Fickpengar utgår inte till personer som är häktade eller som avtjänar fängelsestraff genom kriminalvården.

3.12. Ekonomiskt bistånd vid utlandsvistelse

Delegering: 1:e socialsekreterare

Huvudprincipen är att bistånd inte beviljas vid utlandsvistelse. Undantagsfall är bland annat en kortvarig resa som varken påverkar försörjningen eller möjligheter till framtida försörjning.

3.13. Avgift för sjukhusvård

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Patientens avgift för sjukhusvård utgör avgift för kost och logi och ryms delvis inom försörjningsstödets post för mat. Mellanskillnaden, patientavgiften reducerad med matpengar för samma antal dagar kan beviljas.

3.14. Nödprövning - matpengar – akut bistånd

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Med hänvisning till kommunens yttersta ansvar, 2 kap 2 § SoL, ska nödprövning göras ifall den sökande uppger att nödsituation föreligger. Ekonomiskt bistånd till akuta behov för livsuppehållet kan beviljas efter prövning.

Vid bedömning ska hänsyn tas till om det finns barn i hushållet, deras situation ska alltid särskilt uppmärksammas. Föräldrarna ska informeras om deras föräldraansvar att tillgodose levnadsvillkor som är nödvändiga för barnet. Om behovet är upprepat och det finns barn i familjen ska det finnas anledning till oro för barnets hälsa och utveckling och orosanmälan till socialtjänsten ska övervägas.

Beslut om akut bistånd ska föregås av sedvanlig utredning. Bankkontoutdrag **och kontoöversikt** ska **alltid** uppvisas. Följande punkter är stöd i övervägandet:

- Är det en akut situation?
- Finns det barn i familjen?
- Finns sjukdom hos sökanden som skulle kunna förvärras om han eller hon inte får ekonomisk hjälp?
- Har den sökande medicinska eller sociala problem som medför svårigheter för denne att ta ansvar för sin egen situation?
- Känner den sökande till socialtjänstens regler?
- Kan den sökande få hjälp från underhållsskyldig?
- Är behovet återkommande?

Förlust av pengar på grund av stöld eller tappad plånbok ersätts inte förutom med sådant bistånd som är nödvändigt för att undvika en nödsituation. Sökanden hänvisas till kontakt med sitt försäkringsbolag. Händelsen ska alltid styrkas genom en polisanmälan. Sökanden som vid upprepade tillfällen blir bestulen eller tappar sina pengar ska informeras om att hon/han har ett eget ansvar för att förvara sina pengar så att inte samma situation uppstår igen. Om någon trots denna information återkommer på grund av denna orsak kan ansökan avslås med hänsyn till individens eget ansvar.

Vid en bedömning att nöd föreligger kan matpengar beviljas enligt Socialstyrelsens riksnorm för mat eller till ett mindre belopp utifrån hur mycket den enskilde bedömer att de själva behöver. Följande frågor kan ställas:

- Hur länge kan du klara dig på det du har hemma?
- Vad har du hemma i matväg?(i frysen, i skafferiet t.ex.)
- När handlade du mat senast?

3.15. Matpengar

Delegering: 1:e socialsekreterare

Bistånd till matpengar kan beviljas för sökande som redan erhållit försörjningsstöd men som av någon anledning trots detta står helt utan medel för sin försörjning. Bedömningen ska vara mycket restriktiv, matnorm ska inte beviljas vid upprepade tillfällen.

3.16. Personer som tillfälligt vistas i kommunen

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

En person som står helt utan egna medel som tillfälligt vistas i kommunen kan i en akut situation beviljas bistånd till enkel biljett till hemkommunen. Eventuellt kan matpengar beviljas. Utländska medborgare som inte har uppehållstillstånd i Sverige bör hänvisas till det egna landets ambassad.

4. Olika gruppers rätt till försörjningsstöd

4.1. Socialtjänstens möjlighet att ställa krav som en förutsättning att få bistånd

Av förarbetarna till lagen framgår att individen är skyldig att efter sin egen förmåga bidra till sin försörjning. Det innebär bland annat att socialtjänsten kan kräva att arbetslösa som söker ekonomiskt bistånd ska aktivt söka arbete och delta i insatser som bedöms främja möjligheterna att få arbete.

Kraven på en arbetslös biståndssökande person kan ingå som ett led i prövningen antingen enligt 4 kap 1 § SoL eller jämlikt 4 kap 4 och 5 §§ SoL. Det är viktigt att det i utredning och beslut klargörs vilka lagrum som tillämpas. Kravet på deltagande i en viss aktivitet ska alltid föregås av en individuell bedömning av den biståndssökandes behov och förmåga. De allmänna reglerna om att ställa krav kan inte i samma utsträckning användas för människor som har allvarliga missbruksproblem eller svår psykisk ohälsa. När det gäller personer som helt eller i stor utsträckning vägrar medverka i socialtjänstens arbete för att utarbeta en arbetsplan så kan detta dock utgöra grund för att reducera biståndet. Den enskilde ska ges noggrann information om kravens innebörd och vad som blir konsekvens om kraven inte följs.

All arbetsträning och praktik som sker med stöd av 4 kap 1 och 4 §§ SoL ska ske i samverkan med arbetsförmedlingen, så att denna kompetens tas tillvara i bedömning om vad som är lämplig utformning.

Syftet med praktik eller andra kompetenshöjande åtgärder ska vara att förhindra passivisering i ett långvarigt biståndsberoende. Deltagandet ska vara ett led i en medveten strategi för att närma sig arbetsmarknaden och krav på en viss aktivitet ska föregås av en individuell bedömning av den enskildes behov och förmåga. Insatserna ska vara tidsbegränsade och dokumenteras i en arbetsplan.

4.2. Arbetslösa

De allra flesta som har behov av försörjningsstöd saknar ett arbete. Det finns grupper som är arbetsföra och oförhindrade att börja arbeta direkt, men även grupper som har någon form av hinder som måste övervinnas för att de ska bli helt eller delvis arbetsföra.

Vid nybesök är det viktigt att informera om vikten av att vara aktivt arbetssökande och att den sökande trovärdigt redogör för de arbeten som han/hon har sökt. Sökande ska vara inskriven på arbetsförmedlingen.

4.2.1. Personer som har sagt upp sig

Om den arbetssökande har blivit arbetslös på grund av att denne har sagt upp sig på egen begäran är huvudprincipen att försörjningsstöd inte ska kompensera för den avstängning från arbetslöshetsersättning som uppsägningen medför. Om den arbetslöse i övrigt uppfyller

förutsättningarna är denne berättigad till försörjningsstöd först från den dag rätten till arbetslöshetsersättning inträder. Under tiden kan en nödprövning göras. Om den sökande åberopar att denne har haft synnerliga och särskilda skäl för att säga upp sig ska denne alltid uppmanas att i första hand försöka få avstängningen från arbetslöshetsersättning hävd. En bedömning ska alltid göras i det enskilda fallet.

Ovanstående gäller även för personer som har sagt upp sig på egen begäran men inte har rätt till arbetslöshetsersättning, d.v.s. att rätten till bistånd gäller först från den dag arbetslöshetsersättning skulle ha inträtt om denne hade omfattats av sådan ersättning.

4.2.2. Att stå till arbetsmarknadens förfogande

Den som är arbetslös och bedöms som arbetsför ska stå till arbetsmarknadens förfogande och aktivt söka arbete. Att vara aktivt arbetssökande innebär att vara anmäld på Arbetsförmedlingen och söka arbete inom pendlingsavstånd.

Krav ska ställas på att den arbetslöse som saknar försörjning ska söka de arbeten *som han eller hon anses kunna klara av och är kvalificerad för*. Det kan även gälla tillfälliga och mindre kvalificerade arbeten som den sökande omgående ska kunna ta.

Den som är arbetslös och söker försörjningsstöd ska erbjudas stöd i sitt arbetssökande genom strukturerade insatser från socialtjänsten för att öka anställningsbarheten. En utredning ska göras för att klargöra förutsättningar för självförsörjning. Utifrån denna utredning ska en planering tillsammans med den enskilde och en tidsbegränsad arbetsplan upprättas. I arbetsplanen ska det framgå vilka krav på motprestationer som ställs på den sökande. Arbetsplanen ska regelbundet följas upp och eventuella korrigeringar ska göras i samband med utvärderingen.

I kravet att stå till arbetsmarknadens förfogande ingår också att delta i kompetenshöjande insatser, exempelvis insatser som erbjuds av kommunens arbetsmarknadsinsatser, praktik, arbetsrehabiliterande insatser eller annan kompetenshöjande verksamhet för att personen ska förbättra sina möjligheter att få ett arbete. Om den enskilde inte bedöms uppfylla kraven att stå till arbetsmarknadens förfogande påverkar det rätten till försörjningsstöd för hela hushållet. Detsamma gäller vid frånvaro från aktivitet utan dokumenterat giltigt skäl. Beträffande ledighet från arbetssökarverksamhet eller praktik utöver vanliga stängningsdagar ska den sökande diskutera det i förväg med sin socialsekreterare. Endast särskilda skäl beaktas. Om man deltar i verksamheter angivna ovan och har frånvaro utan godtagbara skäl sker i första hand avdrag för de aktuella dagarna. Avdrag sker på personens riksnorm. Om frånvaron är mer än 10 arbetsdagar eller om deltagare helt avbrutit så sker i första hand avdrag av personens hela riksnorm. Vid upprepad frånvaro eller uteblivande från åtgärd kan helt avdrag för hushållet ske. Om anvisning skett via SoL 4 kap 4 § ska avdrag/nedsättning ske enligt SoL 4 kap 5 §. I övriga fall ska avdrag/nedsättning ske enligt SoL 4 kap 1 §.

Vid frånvaro på grund av sjukdom mer än fem dagar ska sjukdomen styrkas med läkarintyg. Vid återkommande sjukdomstillfällen ska rehabiliteringsarbete påbörjas.

4.2.3. Unga arbetslösa

Efter att ha varit arbetslös i 90 dagar blir den unge aktuell i arbetsförmedlingens jobbgaranti för ungdomar (ungdomar som ännu inte fyllt 25 år). För att ha rätt till försörjningsstöd innan

dess ska unga arbetslösa delta i MP-husets verksamhet, om det inte föreligger arbetshinder. Samråd ska ske med Arbetsförmedlingen före beslut. Kontakt tas sedan med MP-huset utav handläggaren inom 10 dagar efter att beslut fattats i ärendet. Om den unge avböjer deltagande utan godtagbara skäl ska försörjningsstöd avslås eller nedsättas enligt 4 kap 5 § SoL.

4.2.4. Arbetslösa med otillräcklig föräldrapenning

Barnet ska anmälas till barnomsorgskön så att plats kan erbjudas vid ett års ålder. Så snart det är praktiskt möjligt ska den hemmavarande föräldern ställa sig till arbetsmarknadens förfogande, vilket innebär att så fort barnomsorgsplats erbjuds ska den accepteras. Lagen om föräldraledighet reglerar endast förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

4.2.5. Arbetslösa med otillräcklig A-kassa/ALFA-kassa

Arbetsförmedlingen har ansvar för dem som har ersättning från A-kassa/ALFA-kassa. Dessa personer riskerar att förlora sin ersättning om de deltar i kommunal aktivering. Den sökande måste därför få den kommunala insatsen godkänd av sin a-kassa och arbetsförmedlare innan han/hon kan delta i Arbetsmarknadsinsatsers verksamhet. Konsekvensen kan annars bli att behovet av bistånd kan öka.

4.2.6. Arbetslösa med sociala och medicinska problem

Människor har i regel betydande resurser även då det finns problem av något slag. För att socialtjänsten ska ställa andra krav än de som ställs på arbetslösa enligt ovan ska problematiken vara allvarlig och omfattande. Sådana skäl är allvarligt missbruk, svår psykisk ohälsa eller dokumenterad arbetsoförmåga på grund av sjukdom. Personer med denna problematik har oftast behov av insatser från andra enheter inom socialtjänsten eller vården. För att vara berättigad till försörjningsstöd ska den enskilde medverka i planering i syfte att bli arbetsför eller medverka till att få annan ersättning ur det generella socialförsäkringssystemet.

4.2.7. Jobbstimulans, 4 kap. 1 b SoL

Jobbstimulans i form av en särskild beräkningsregel har införts. Regeln innebär att 25 procent av nettoinkomsten av anställning under vissa förutsättningar inte ska beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd. Syftet med jobbstimulansen är att det ska löna sig att ta ett arbete eller att utöka sin arbetstid. Jobbstimulansen är personlig. Jobbstimulansen gäller alla som har fått ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd minst sex månader i följd i den egna kommunen och/eller i en tidigare kommun. Den enskilde ska samtycka till att kontroll görs i en annan kommun. Om den enskilde inte samtycker till kontrollen får nämnden besluta på de uppgifter som finns. Under kvalificeringsperioden för jobbstimulans ska den enskilde ha fått försörjningsstöd sex månader i följd. Ett avslag för en månad eller om personen av annan anledning inte får bistånd för en månad avbryter kvalificeringsperioden och en ny kvalificeringsperiod på sex månader ska påbörjas.

4.2.8. Beräkning av tid med jobbstimulans

Jobbstimulansen i form av den särskilda beräkningsregeln gäller sammanhängande i

24 månader. Även om den enskilde är självförsörjande under någon del av tvåårsperioden löper tiden för jobbstimulansen på under den påbörjade tvåårsperioden.

Om den enskilde flyttar till en ny kommun under pågående period med jobbstimulans omfattas han eller hon fortfarande av den särskilda beräkningsregeln. Socialnämnden i den nya kommunen behöver då utreda hur mycket som återstår av den tvåårsperiod som jobbstimulansen ska gälla. Om den enskilde efter tvåårsperioden åter får försörjningsstöd sex månader i följd gäller jobbstimulansen och den särskilda beräkningsregeln därefter på nytt.

4.2.9. Beräkning av inkomster

25 procent av den enskildes nettointkomst av arbete beaktas inte vid bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Den särskilda beräkningsregeln gäller för inkomst av anställning. Inkomst av kapital eller näringsverksamhet (eget företag) eller skadestånd är undantagna.

4.2.10. Beräkning om den enskilde sparar av inkomsterna

Om den enskilde väljer att spara inkomsten ska det inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd under den tvåårsperiod som den särskilda beräkningsregeln gäller. Om den enskilde efter tvåårsperioden åter behöver ekonomiskt bistånd ska behovet bedömas på vanligt sätt, det vill säga utan hänsyn till den särskilda beräkningsregeln. Det innebär att socialnämnden i varje enskilt fall får bedöma om sparandet ska påverka rätten till bistånd eller inte.

4.3. Sjukskrivna

För att oförmåga vid sjukdom ska godkännas ska en person ha ett relevant läkarintyg som styrker oförmåga att arbeta eller delta i arbetssökaraktiviteter, helt eller delvis. Det är inte sjukdomen i sig som bedöms utan *arbetsförmågan*. Arbetslösa som är sjuka ska om det utifrån medicinsk utredning bedöms lämpligt erbjudas rehabiliterande insatser.

Insatser ska erbjudas i form av samverkan med läkare, vårdcentral, psykiatrimottagning och försäkringskassa. Försäkringskassan har ett samordnat rehabiliteringsansvar för alla som är sjukskrivna, alltså även de som inte har rätt till sjukpenning, så kallade *nollplacerade*. Vid behov av samordnad rehabilitering ska Försäkringskassan kontaktas via Hylte kommuns kontaktperson för nollplacerade.

Om det inte är aktuellt med samordnad rehabilitering har socialsekreteraren ansvar för att se till att nödvändiga insatser sätts in för att individen inte ska passiviseras. I den sökandes journal ska maximalt efter två månaders sjukskrivning dokumenteras vilka åtgärder/insatser som behövs eller planeras. Exempel på ett sådant ställningstagande kan vara om man ska boka in ett möte med vården eller om man avvaktar p.g.a. medicinjustering eller liknande.

Om arbetsförmågan bedöms vara nedsatt permanent och det inte finns några rehabiliteringsmöjligheter ska den sökande ansöka om sjukersättning. Det är viktigt att det finns dokumenterat vilka insatser individen har haft hos kommunen till exempel i form av arbetsträning, som ett komplement till ansökan om sjukersättning.

Ungdomar upp till 29 år kan vara berättigade till aktivitetsersättning om deras arbetsförmåga är nedsatt under minst ett år.

Om läkaren inte bedömer att arbetsförmågan är permanent nedsatt ska den sökande medverka till behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsför. Rehabilitering sker alltid i samråd med vården. Om den sökande avböjer rehabiliteringen kan det påverka hans rätt till ekonomiskt bistånd. För att kunna bedöma vilken rehabilitering som är passande för den sökande ska socialsekreteraren ha en kontakt med vårdcentralen. En ingång till vårdcentralen är rehabsamordnaren. Ett annat tillvägagångssätt är treparts möte, SIP (samordnad individuell plan) samt blanketten ”Underlag för socialtjänsten till läkare vid svårigheter att delta i aktivitet”.

4.4. Personer med missbruksproblematik

De allmänna reglerna om krav kan inte användas på samma sätt för sökanden som har allvarliga missbruksproblem. Om en sökande med denna typ av problematik inte medverkar, helt eller i stor utsträckning, i socialtjänstens arbete för att utarbeta en förändringsplan eller göra en utredning så kan detta utgöra grund för att reducera biståndet.

Socialtjänsten kan inte ställa krav på att en person med allvarliga missbruksproblem ska följa en viss behandlingsplan för att vara biståndsberättigad. Krav på deltagande i praktik eller arbetsträning enligt 4 kap 4 § SoL kan tillämpas på personer med lindrigare missbruksproblem men ska inte ersätta vård och behandling för missbruk. Däremot kan deltagande vara förebyggande vid begynnande missbruk eller utgöra komplement till andra insatser mot missbruket. Kravet på deltagande i en viss praktik eller arbetsträning ska alltid föregås av ett övervägande av om den enskildes medverkan vid en arbetsplats är lämplig.

4.5. Studerande

4.5.1. Vuxenstuderande

Delegering: Nämndens arbetsutskott

Personer som studerar på högre nivå än grundskolenivå, där detta är en del av Arbetsförmedlingens planering, inom jobb- och utvecklingsgarantin eller jobbgarantin för ungdomar, kan studera med bibehållet försörjningsstöd.

Utgångspunkten i övrigt är att vuxenstuderande inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför inte är berättigade till försörjningsstöd.

Om en person i undantagsfall efter individuell behovsprövning, beviljas ekonomiskt bistånd av socialtjänsten för vuxenstudier ska denne ändå alltid söka studiemedlets bidragsdel. Undantag kan i särskilda fall göras för enstaka kurser som är av sådan omfattning att studiemedel inte kan utgå och om det bedöms som en lämplig åtgärd för att den enskilde ska öka sin möjlighet till att på sikt bli självförsörjande. Stor restriktivitet ska råda.

Personer som studerar på GRUV (grundläggande vuxenutbildning, på grundskolenivå) har möjlighet att studera med bibehållet försörjningsstöd.

4.5.2. Studerande som har familj

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Försörjningsstöd beviljas inte till personer som har studiemedel. I de fall där det finns två vuxna i familjen och den ena studerar ska alla fasta kostnader delas på två samt att den studerande personen borträknas från hushållet i normberäkningen. Om det finns barn i familjen ska barnens norm delas på två (den förälder som har studiemedel ska bidra till hälften av barnens försörjning med sina inkomster). Barnbidrag och bostadsbidrag delas på två.

Har den studerande Inkomster från extraarbete som utbetalas under terminen ska det räknas som inkomst vid beräkning av biståndsbehovet.

4.5.3. Studerande under studieuppehåll

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Socialtjänsten kan begära att den som under studieuppehåll behöver ekonomiskt bistånd ska delta i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Den studerande ska kunna visa att den i god tid sökt feriearbete då inkomstbortfallet är en förutsägbar situation som han/hon har kunnat planera för. Studiemedlen ska täcka kostnaderna under terminen till och med den dag terminen slutar enligt beslutet om studiemedel. Först därefter kan det bli aktuellt med ekonomiskt bistånd. Inkomster från extraarbete som utbetalas under terminen ska räknas som inkomst vid beräkning av biståndsbehovet.

4.5.4. Kurslitteratur

Delegering: 1:e socialsekreterare

Om bistånd beviljas studerande ingår även rimlig kostnad för böcker och studiematerial. Möjligheten att inköpa begagnade läromedel ska undersökas och utgångspunkten ska vara vad studerande i allmänhet har råd att kosta på sig.

4.5.5. Ungdomar under 21 år som går i skolan

Föräldrar har enligt föräldrabalken försörjningsskyldighet för ungdomar som går i skolan till dess den unge fyller 21 år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning.

För ungdom som har fyllt 18 år är föräldrarna underhållsskyldiga bara om den unge går i skolan. Gör den unge ett uppehåll i sin skolgång är föräldrarna inte underhållsskyldiga under uppehållet men underhållsskyldigheten träder in igen om och när barnet återupptar skolgången. Ferier och tid då barnet på grund av sjukdom är förhindrad att delta i utbildningen anses i praxis utgöra tid då skolgång pågår. Underhållsskyldigheten upphör alltså inte under sommarlovet mellan två årskurser i gymnasieskolan.

I de fall föräldrarna har försörjningsplikt räknas ungdomen med i hushållet om det inte finns särskilda skäl för att ungdomen ska ha bistånd som eget hushåll.

Ungdomar som tagit studenten räknas som medlemmar i hushållet under hela juni månad. Är de sedan i behov av försörjningsstöd får ungdomen en egen handläggare från och med juli månad.

4.5.6. Extra tillägg till studiebidrag

Den studerande kan ha rätt till extra tillägg från CSN om familjen har en inkomst som är lägre än 125 000 kr före skatt mellan den 1 juli och den 30 juni, ungdomen studerar på heltid och går en utbildning som ger rätt till extra tillägg. Extra tillägg till studiebidrag räknas inte som inkomst och reducerar inte biståndet.

4.5.7. Ungdomar som saknar föräldrar med försörjningsansvar

Delegering: Nämndens arbetsutskott

Sökanden som har fyllt 18 år och som saknar förälder med försörjningsansvar, exempelvis ensamkommande flyktingbarn, kan beviljas bistånd till sitt uppehälle så länge de studerar på ungdomsgymnasium. Ungdomens inkomster och tillgångar ska bedömas på samma sätt som ungdomar som bor med sina föräldrar. För ensamkommande flyktingbarn har kommunen rätt att få statsbidrag. Den unge har möjlighet att ansöka om studiemedel från CSN höstterminen det år han/ hon fyller 20 år. Ett ställningstagande bör därför tas huruvida det är ett rimligt krav på den sökande att ansöka om studiemedel.

4.5.8. Föräldrar under 18 år

Ungdom under 18 år, som själv är förälder, skall fortfarande få sin försörjning från sina föräldrar. Ungdomens föräldrar är inte försörjningsskyldiga för ungdomens barn.

4.5.9. Föräldrar med minderåriga barn

I allmänna råd, SOSFS 2013:1, anges att:

- En arbetslös person bör inte tvingas att utnyttja ersättningsdagar med föräldrapenning redan före barnets födelse.
- En arbetslös person som har barn bör kunna spara upp till fyra veckors föräldrapenning fram till det år under vilket föräldrapenningen senast kan tas ut.
- Båda föräldrarna, inte bara den eventuellt arbetslöse eller den med lägre lön, bör kunna använda sig av sin möjlighet (halva föräldrapennings-tiden) att vara hemma med sitt barn.

Föräldrar med små barn är ofta beroende av barnomsorg för att kunna arbeta. Kommunen erbjuder barnomsorg från och med 1 års ålder. Endast barn med behov av särskilt stöd placeras före 1 års ålder. För att planera återgång i arbete efter föräldraledighet ska anmälan om behov av barnomsorgsplatser ske senast när barnet är 6 månader. Det är inte godtagbart att tacka nej till erbjuden plats inom barnomsorgen på grund av att plats önskas på särskild förskola eller särskilt familjedaghem. Väljer föräldrar att utnyttja sin rätt till förkortad arbetstid ska inkomst-bortfallet normalt inte kompenseras genom bistånd. Undantag kan medges om synnerliga skäl föreligger. Är behovet av medicinsk art ska läkarintyg uppvisas.

4.6. Personer med äldreförsörjningsstöd eller pension

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Personer som är 65 år och äldre och har låg eller ingen pension och ansöker om försörjningsstöd ska hänvisas till Pensionsmyndigheten för att istället ansöka om

äldreförsörjningsstöd. Försörjningsstöd som beviljas i avvaktan på beslut hos Pensionsmyndigheten ska återsökas.

Personer med pension eller äldreförsörjningsstöd som ansöker om ekonomiskt bistånd till exempel till tandvård eller glasögon kan beviljas detta efter sedvanlig prövning av deras möjligheter att betala dessa utgifter om det föreligger ett behov.

Pensionärer som flyttar från egen bostad till ett äldreboende får ofta dubbel boendekostnad under uppsägningstiden. De har möjlighet att ansöka om en månads hyresreducering via omsorgshandläggare vilket innebär en månad kostnadsfritt vid inflytt till särskilt boende. För övriga månader med dubbel hyra kan bistånd efter sedvanlig prövning beviljas eftersom de inte haft någon möjlighet till att planera sin flytt.

4.7. Företagare

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Ekonomiskt bistånd beviljas inte till den som är egen företagare. Aktiebolag representerar en realiserbar tillgång liksom vissa handelsbolag och enskilda firmor.

En del enskilda firmor representerar ingen tillgång och bedriver i princip ingen verksamhet. I dessa fall ska den sökande avregistrera firman hos bolagsverket och på patent- och registreringsverket, alternativt skatteverket. Den sökande ska skriva in sig på Arbetsförmedlingen och ställa sig till arbetsmarknadens förfogande och aktivt söka arbete för att bli berättigad till ekonomiskt bistånd.

Egna företagare som erhåller starta eget-bidrag från Arbetsförmedlingen kan i undantagsfall för att undvika ett långvarigt socialbidragsberoende beviljas kompletterande ekonomiskt bistånd under maximalt 6 månader.

4.8. Personer med utmätning hos Kronofogden

Personer som söker ekonomiskt bistånd men har utmätning hos Kronofogden ska alltid i första hand söka om att få sänkt utmätning innan rätten till ekonomiskt stöd prövas.

4.9. Inskrivna vid kriminalvård eller rättspsykiatrisk vård

För personer som är inskrivna inom kriminalvården ska kriminalvårdsmyndigheten svara för alla kostnader under verkställighetstiden. För hyra och andra kostnader förknippade med eventuell bostad gäller i vissa fall särskilda regler som beskrivs nedan.

Personer som är häktade och de som genomgår en rättspsykiatrisk undersökning får häktningsbidrag från kriminalvården och ska inte beviljas fickpengar. Den som genomgår rättspsykiatrisk vård har kvar rätten till sjukpenning, pension bostadsbidrag etc.

4.9.1. Hyreskostnad

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Personer som är häktade har rätt till bistånd från socialtjänsten till hyra om inte behovet kan tillgodoses på annat sätt. En vanlig ekonomisk prövning ska göras. Vägledande ska vara den sökandes hyresförhållande, egen förmåga att betala hela eller del av hyran, samt rehabiliteringsaspekten.

Personer som är dömda till kriminalvård eller rättspsykiatrisk vård kan i vissa fall beviljas bistånd till hyra och el.

Vid vårdtid på högst sex månader kan ekonomiskt bistånd till hyra beviljas om det är olämpligt eller omöjligt att hyra ut lägenheten i andra hand. Om hyresavtal sägs upp kan det bli aktuellt att pröva bistånd till kostnad för magasinering av bohaget.

Om bostaden endast utgörs av ett möblerat rum, rum på bostadshotell eller så kallad andrahandslägenhet, lämnas försörjningsstöd till hyra endast under uppsägningstiden. Eventuellt kan magasinering av möbler komma ifråga. Om bostaden utgörs av egen lägenhet kan försörjningsstöd lämnas med beaktande av de inkomster den sökande själv kan ha under institutionsvistelsen.

4.9.2. Vårdtid över sex månader

Endast om vårdtiden beräknas överstiga sex månader och den enskilde under denna tid inte kommer att vistas i bostaden under permissioner, kan försörjningsstöd till hyran vägras (lämnas försörjningsstöd till hyra och el endast under uppsägningstiden). Magasinering av möblerna kan även i sådant fall bli aktuellt.

Försörjningsstöd till hyra och el för högst sex månader.

Delegering: Socialsekreterare/Integrationshandläggare

Försörjningsstöd till hyra och el över sex månader men högst ett år.

Delegering: 1:e socialsekreterare/1:e integrationshandläggare

Försörjningsstöd till hyra och el för längre tid än ett år.

Delegering: Nämndens arbetsutskott

4.9.3. Bistånd till kläder

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

I samband med frisläppandet kan en person som vistats i fängelse i minst sex månader beviljas bistånd till kläder med max 2,8 procent av basbeloppet som ett engångsbelopp.

4.9.4. Personer med så kallad fotboja - intensivövervakning med elektronisk kontroll

Fotboja förekommer dels som påföljd vid korta straff och dels som ett led i förberedelserna för frigivning.

Personer som avtjänar straff med fotboja jämställs med frivårdsklient. Om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt har personen rätt till bistånd till sin försörjning. Om verkställigheten

med fotboja upphävs och övergår till anstaltsvård gäller reglerna för inskrivna i kriminalvården. Bistånd till eventuella merkostnader på grund av intensivövervakningen beviljas inte utan ska bekostas av kriminalvården.

4.9.5. Personer dömda till samhällstjänst

Samhällstjänsten ska utföras på den dömdes fritid under kontroll av frivårdsmyndigheten. Den dömda kan behålla sitt ordinarie arbete, studera eller vara aktivt arbetssökande. Att en biståndssökande är dömd till samhällstjänst ska inte påverka socialtjänstens krav på att stå till arbetsmarknadens förfogande på heltid, eller till exempel delta i praktik.

4.10. Utländska medborgare

En utländsk medborgare, med undantag från vissa EU-medborgare och deras anhöriga, får inte uppehålla sig i Sverige mer än tre månader från inresan utan att ha uppehållstillstånd.

4.10.1. Med uppehållstillstånd

Utländska medborgare med uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige och som vistas här har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländsk medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska alltid kunna uppvisa gällande beslut om uppehålls- och arbetstillstånd.

4.10.2. Utan uppehållstillstånd

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, t.ex. turister, affärsresande och säsongarbetare ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. Det yttersta ansvaret skulle kunna ge den enskilde matpengar samt en biljett hem/till ambassad.

Efter tre månaders vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd. Vänder sig personen till socialtjänsten efter mer än tre månader i landet och personen saknar uppehållstillstånd och heller inte har ansökt om uppehållstillstånd, är socialtjänsten enligt utlänningsförordningen skyldig att underrätta polismyndigheten enligt 7 kap. 1 § utlänningslagen. Skyldigheten inträder första gången socialtjänsten vidtar en åtgärd i ett ärende, till exempel registrerar en ansökan om ekonomiskt bistånd. Personen bör också uppmanas att ta kontakt med Migrationsverket för att ansöka om ett uppehållstillstånd.

4.10.3. Asylsökande

Asylsökande ska alltid hänvisas till Migrationsverket som beviljar bistånd i form av dagersättning enligt lag om mottagande av asylsökande med flera (LMA).

4.10.4. EU-medborgare

För en EU-medborgare gäller särskilda regler som innebär att kravet på uppehållstillstånd enligt utlänningslagen inte gäller för dem under vissa förutsättningar. Bestämmelser om uppehållsrätt, som reglerar EU-medborgares rätt att vistas i landet, finns i utlänningslagen och utlänningsförordningen. Reglerna om uppehållsrätt är endast tillämpliga på sådana EU-medborgare som reser till eller uppehåller sig i en annan medlemsstat än den de själva är

medborgare i och därigenom utnyttjar den fria rörligheten. Med uppehållsrätt avses en rätt för EU-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd under vissa förutsättningar.

EU-medborgare har uppehållsrätt om han eller hon:

- är arbetstagare eller egen företagare i Sverige
- har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning
- är inskriven som studerande och har enligt en försäkran tillräckliga tillgångar
- för sin och sina familjemedlemmars försörjning och en heltäckande sjukförsäkring
- är familjemedlem till en EU-medborgare med uppehållsrätt i Sverige.

Upphållsrätten finns så länge villkoren är uppfyllda. En EU-medborgare som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem har permanent uppehållsrätt.

Kom ihåg! Utförligare information, se vidare socialstyrelsens vägledning ”EG-rätten och Socialtjänsten” och handboken för Socialtjänsten, ekonomiskt bistånd.

4.10.5. Utredning och beslut gällande EU-medborgare

Följande frågeställningar ska utredas och dokumenteras:

Har den sökande uppehållsrätt?

Om nej:

Sökanden har ej rätt till försörjningsstöd och ett avslagsbeslut ska fattas. Avslagsbeslutet ska innehålla en motivering till varför uppehållsrätt inte kan anses föreligga. Även om rätt till försörjningsstöd inte föreligger finns alltid rätt till bistånd om en akut nödsituation bedöms föreligga.

Om ja:

Likabehandling gäller och nedanstående ska utredas i vanlig ordning gällande den sökande och dennes familj:

- Är förutsättningarna för försörjningsstöd uppfyllda?
- Kan behovet av bistånd tillgodoses på annat sätt?
- Vilket bistånd ska beviljas?

4.10.6. Akut nödsituation

Rätt till bistånd finns alltid i akuta nödsituationer. Vid dessa situationer bör särskilt beaktas om det finns barn i familjen. Ett avslag på en ansökan om bistånd får inte leda till att ett barn far illa.

5. Bistånd till livsföring i övrigt

I detta avsnitt ges riktlinjer för ändamål utöver försörjningsstödet som det enligt erfarenhet är vanligt att ansökan om ekonomiskt bistånd gäller. Den enskilde kan behöva biståndet för att uppnå en skälig levnadsnivå. Utgångspunkt för bedömningen är vad en låginkomsttagare i allmänhet kan kosta på sig. Prövning ska ske om behovet kan tillgodoses på annat sätt eller till lägre kostnad.

Ändamålen i detta avsnitt står i bokstavsordning.

5.1. Advokatkostnader/äktenskapsskillnad

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

I första hand skall den sökande utnyttja det rättsskydd som ingår i hemförsäkringen. Detta rättsskydd omfattar bl.a. tvister gällande vårdnad och underhåll. Huvudregeln är att bistånd inte utgår till advokatkostnader. Om bistånd ska utgå till rättshjälpsavgift alternativt självrisk i hemförsäkringen måste det finnas mycket starka sociala skäl. Kostnader för ansökan om äktenskapsskillnad, (avgift vid tingsrätt) beviljas inte.

5.2. Ansökan om förlängt uppehållstillstånd

Rätt till bistånd föreligger inte till kostnad eller till resa för förnyande av uppehållstillstånd.

5.3. Alternativmedicinsk behandling

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Bistånd till alternativmedicinsk behandling exempelvis naprapat, zonterapi, medicinsk fotvård prövas restriktivt utifrån en individuell behovsprövning. Den enskildes behov av vård/behandling skall i första hand tillgodoses genom hälso- och sjukvårdslagen.

5.4. Arbetskläder

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Om nödvändiga arbetskläder och arbetsskor inte tillhandahålls av arbetsgivaren kan ekonomiskt bistånd utgå.

5.5. Barnomsorgskostnad

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Faktisk avgift beviljas. Socialsekreterare/Integrationshandläggaren bistår den sökande med att tillse att avgiftens storlek är korrekt. Om sökanden har underlåtit att anmäla rätt inkomst trots uppmaning utgår bara bistånd till ”den rätta avgiften”. Om den sökande/familjen inte har beskattningsbar inkomst skall de inte heller debiteras någon avgift för barnomsorg.

5.6. Begravningskostnader

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Begravningskostnader ska i första hand täckas av tillgångar i dödsboet eller genom försörjningsskyldigas, dvs föräldrars och efterlevande makars/registrerade partners, inkomster eller tillgångar. Sammanboende omfattas dock inte av denna skyldighet.

Vid bedömning av försörjningsskyldigas betalningsförmåga prövas detta mot gällande norm för försörjningsstöd. Hänsyn ska tas till tillgångar exempelvis i form av försäkringar.

Begravningskostnader går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet exempelvis obetald hyra, hushållsel, telefon eller kostnader för utflyttning och städning av bostaden.

Rätten till bistånd bedöms utifrån dödsboets ekonomiska situation och inte dödsbodelägarnas, med undantag för dem som var försörjningsskyldiga för den avlidne. Socialtjänsten ska vara uppmärksam på hur tillgångarna i dödsboet har värderats.

Begravningskostnader ska beviljas mot återkrav enligt 9 kap 2 § st 1 SoL om dödsboet förväntas kunna ta del av försäkringar som faller ut eller skatteåterbäring som kan vara en tillgång i dödsboet. Överenskommelse om återbetalning ska vid behov upprättas i samband med ansökan.

Att det föreligger förutsättningar för dödsboanmälan medför inte självklart att det finns förutsättningar för att bevilja ekonomiskt bistånd till begravningskostnaden. Rätten till bistånd ska alltid utredas i vanlig ordning.

Alla kända tillgångar i dödsboet som finns på dagen för dödsfallet ska avräknas direkt vid ansökan om begravningskostnad, även eventuella kommande inkomster som exempelvis skatteåterbäring. Råder det en osäkerhet kring huruvida en skatteåterbäring kommer att utbetalas senare ska det upprättas en fullmakt från dödsboet till IFO Vuxen gällande överskott på skattekontot eller eventuellt framtida överskott av slutlig skatt.

Skäliga begravningskostnader får anses vara de kostnader som en låginkomsttagare på orten har råd att kosta på sig. Maximalt beviljas ett halvt prisbasbelopp. Kostnadsposter som godkänns är:

- Begravningsbyråns arvode
- Kista samt enkel dekoration
- En annons
- En tackannons
- Begravningskaffe
- Bistånd till gravsten kan utgå i det fall den kan inbegripas i den totala begravningskostnaden upptill maxbelopp.

Bistånd utgår inte till solosång, program eller tackpärm. Kostnader för begravning utanför landet eller transporter dit ingår inte i rätten till bistånd. Bistånd till de nära anhörigas kostnader för kläder, blommor med mera i samband med begravning beviljas inte som

begravningskostnad, utan får prövas separat efter särskild ansökan om ekonomiskt bistånd till detta ändamål.

Försörjningsstödtagare som skall delta vid nära anhörigs begravning i Sverige och som tillfälligt avbryter sysselsättning/arbetsmarknadsåtgärd/SFI eller motsvarande kan om nämnda omständighet kan styrkas få behålla försörjningsstödet. För definition av ”nära anhörig” se under rubrik resa till begravning.

5.7. Bilinnehav

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

Delegering bilinnehav på grund av sociala skäl eller fysisk/psykisk funktionsnedsättning:

1:e socialsekreterare

En försörjningsstödtagare som inte är beroende av bil för inkomstens förvärvande kan äga en bil så kallad fritidsbil, till ett värde av 20 procent av gällande prisbasbelopp för att underlätta livsföringen i övrigt, utan att det påverkar bedömning av rätten till försörjningsstöd.

Kostnader för bilen kan dock inte medräknas som godtagbar utgift. Vid ett högre värde skall bilen avyttras inom en månad.

I det fall den sökande är beroende av bil för resor i samband med arbetet accepteras ett bilinnehav till ett värde upp till 67 procent av gällande basbelopp. Individuell prövning kan även ske om den enskilde har behov av bil på grund av psykiska eller fysiska handikapp, behovet skall då styrkas med läkarintyg eller om den enskilde har behov av bil på grund av ett socialt handikapp av betydande grad.

Om en bidragstagare enligt Bilregistret står som registrerad ägare till en bil, räknas denna som bidragstagarens kapitalinnehav. Det åligger bidragstagaren att värdera bilen och bistånd till en rimlig värderingskostnad kan beviljas.

5.8. Bredbandsuppkoppling/Internetuppkoppling

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

Internetanvändning har kommit att bli ett normalt förekommande och väsentligt inslag i enskildas liv. En majoritet av befolkningen har numera tillgång till internet i det egna hemmet. Myndigheter och andra samhällsaktörer, t.ex. skolor, banker och arbetsgivare, förutsätter också i allt högre grad att enskilda har tillgång till internet. Det kan gälla till exempel skolelevers möjligheter att studera och göra uppgifter i hemmet samt enskildas myndighetskontakter, till exempel med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller Skatteverket och möjligheter att uträtta bankärenden. För enskilda finns det därför numera som regel ett klart behov av att ha tillgång till internet i hemmet för att effektivt kunna ta del i samhällslivet. Detta gäller inte minst i ärenden av mer integritetskänslig natur som inte lämpligen bör utföras på datorer med internetuppkoppling på offentliga platser.

Mot denna bakgrund bör utrymmet för att anse att en enskild är tillförsäkrad en skälig levnadsnivå även utan tillgång till internet i hemmet vara synnerligen begränsat (Högsta Förvaltningsdomstolen, 11 maj 2017 i mål nr 1893--1895-16).

Ekonomiskt bistånd till kostnader för internet kan lämnas inom ramen för bistånd för den enskildes livsföring i övrigt. Internetuppkoppling beviljas med max 0,6 procent av prisbasbeloppet per månad om det inte föreligger några särskilda skäl till att beakta en högre kostnad.

För de barn och ungdomar som går i grundskola/gymnasieskola och lever i hushåll som regelbundet uppbär försörjningsstöd ska nämnden i samband med uppföljning kring barnens situation särskilt uppmärksamma behovet av internetuppkoppling såväl som behovet av dator.

5.9. Cykel/moped

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Delegering moped: 1:e socialsekreterare

Cykel är ett forskaffningsmedel för barn men även ett redskap som stimulerar till lek, aktivitet och sociala kontakter. När det gäller barn kan bistånd till inköp av cykel beviljas från 6 års ålder om familjen är långvarigt beroende av försörjningsstöd. Bistånd till skäligen kostnad för cykelhjälm kan också beviljas då barn under 15 år enligt lag ska ha cykelhjälm.

Cykel/moped till vuxen beviljas med restriktivitet i det fall den sökande har behov av cykel/moped för inkomstens förvärvande och det inte är möjligt att använda sig av allmänna kommunikationer. Möjligheten att inköpa begagnad cykel skall beaktas för både barn och vuxna. Biståndet beviljas med max 2 procent av basbeloppet för cykel och max 7 procent för moped.

5.10. Dator/surfplatta/smartphone

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till dator/surfplatta. I Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd anges att ekonomiskt bistånd bör ges till bl.a. sådan hemutrustning som behövs för att ett hem ska kunna fungera. I detta sammanhang nämns att dator med internetuppkoppling bör ingå i en hemutrustning. Socialnämnden ska vid bedömningen av behovet av dator med internetuppkoppling ta hänsyn särskilt till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan (SOSFS 2013:1 s. 12).

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till en kostnad för en dator/surfplatta till högst 7 procent av prisbasbeloppet. Det gäller under förutsättning att sökande/familjen uppbär ekonomiskt bistånd löpande och inte bedöms kunna tillgodose sitt behov av dator/surfplatta inom den närmaste tiden. Har familjen minst ett barn/ungdom som går i skolan, (barnet/ungdomen är bosatt på minst halvtid hos den förälder som ansöker om biståndet) och behovet av dator/surfplatta kan tillgodoses genom lån från skola beaktas inte ytterligare dator i hushållet, varför behovet bedöms vara tillgodosett.

När det gäller medel till telefon beviljas medel till den billigaste varianten av smartphone.

Rätten till bistånd ska prövas individuellt, med hänsyn till den enskildes behov. Någon ovillkorlig rätt att få ekonomiskt bistånd till inköp av hemutrustning föreligger inte, utan den enskilde har även att, i likhet med vad som gäller för en låginkomsttagare i kommunen, spara ihop till inköp av sådan utrustning.

5.11. Deposition för el

Delegering: 1:e socialsekreterare

Om elleverantören kräver depositionsavgift för att den enskilde ska få teckna abonnemang, bör bistånd beviljas även till denna kostnad, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Resterande del av den erlagda depositionen återbetalas av elbolaget efter angiven tid. Om återbetalning då ska ske till kommunen, beviljas biståndet till depositionsavgiften enligt 4 kap 2 § och 9 kap 2 § 2 st SoL. I återbetalningsförbindelsen, som upprättas med den enskilde, anges hur återbetalningen ska ske.

5.12. Deposition för hyra

Delegering: Nämndens arbetsutskott

Depositionsavgift för hyra beviljas endast i undantagsfall. Stark restriktivitet skall råda.

5.13. Diskmaskin

Delegering: 1:e socialsekreterare

Bistånd till diskmaskin eller kostnad för diskmaskin som tillval till hyreskostnaden beviljas inte. Ett undantag kan vara om det finns ett medicinskt behov som är styrkt med läkarintyg.

5.14. Förmedlingsmedel

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

En ansökan om förmedlingsmedel ska prövas som ett biståndsärende enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL). Verkställigheten och handläggningen skall ske på samma sätt som för allt övrigt bistånd inom socialtjänsten.

Ett uppdrag som förmedlingshandläggare är likvärdigt med ett sysslomannaskap vars uppgift och ansvar är reglerat i Handelsbalken, 18 kap. Sysslomannaskapet innefattar bland annat en redovisningsskyldighet som innebär att inkomster och utgifter ska redovisas till den enskilde samt att betalningar ska styrkas med verifikationer.

5.15. Flyttkostnader

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Delegering utöver nedanstående belopp: 1:e socialsekreterare

Bistånd kan beviljas till sökande som har försörjningsstöd eller inkomster i motsvarande nivå om behovet av att flytta är motiverat av hälsoskäl, av starka sociala skäl eller om sökandens möjligheter till självförsörjning väsentligen ökar genom en flyttning. Vid flyttning till annan kommun av arbetsmarknadsmässiga skäl, skall möjligheten att få bidrag från Arbetsförmedlingen undersökas.

Det är i regel utflyttningsskommunen, det vill säga vistelsekommunen som skall pröva ansökan om försörjningsstöd till flyttkostnad till annan kommun. Kostnad för adressändring eller eftersändning av post beviljas inte.

Flyttning ska ske på billigaste sätt genom hyra av släp och/eller fordon. Den som på grund av funktionshinder eller andra särskilda skäl inte kan ombesörja sin flyttning på egen hand, kan beviljas bistånd till flytt hjälp genom flyttfirma. Sökanden ska till handläggaren lämna kostnadsförslag från två flyttfirmor. Det åvilar den enskilde att tillse att den som anlitas för att genomföra flyttningen har försäkringsskydd om den sökande önskar att det finns.

Vid **flyttning utanför kommunen** beviljas flyttkostnad max 5 000 kr eller billigaste alternativet. Bedömningen skall vara restriktiv.

Vid **flyttning inom kommunen** beviljas flyttkostnad max 2 000 kr eller billigaste alternativet. Restriktiv bedömning.

5.16. Flyttstädning

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Om den enskilde har ett funktionshinder eller på grund av hög ålder inte kan utföra flyttstädningen själv, kan ekonomiskt bistånd beviljas till städningen. Om städfirma ska anlitas ska den enskilde inkomma med kostnadsförslag från två städfirmor.

5.17. Sanering av bostad

Vid sanering av bostad i samband med flyttning, ska den enskilde/god man inkomma med kostnadsförslag från två firmor. Bistånd till sanering avseende dödsbo beviljas endast när den avlidne innehaft ett socialt kontrakt där IFO Vuxen haft förstahandskontraktet.

I vissa fall krävs sanering av en bostad innan den som bor i bostaden kan få bistånd i form av hemtjänst. Den enskilde kan då få bistånd till kostnad för sanering. Kostnadsförslag ska inhämtas från två firmor.

- Kostnad upp till ett halvt prisbasbelopp

Delegering: 1:e socialsekreterare

- Kostnad över ett halvt prisbasbelopp

Delegering: Nämndens arbetsutskott

5.18. Friskvård på recept

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

I det fall läkare skriver remiss till friskvård på recept kan kostnad för besök enligt uppgjort träningsprogram med sjukgymnast beviljas. Patienten gör då ett första besök hos sjukgymnasten vid vårdcentralens rehab enhet och får erlagga patientavgift för detta besök. Han/hon kan sedan köpa träningskort, månadskort eller 3 eller 6 månaders kort.

5.19. Fritidsaktiviteter för barn

Delegering: 1:e socialsekreterare

Riksnormen höjdes 2016 med 100 kr per månad för barn i åldrarna 0–6 år och 250 kr per månad för äldre barn. Höjningen syftade till att stärka de mest utsatta barnfamiljernas ekonomi och kompensera för borttagandet av den tidigare fritidspengen jml 4a kap SoL.

Utöver den ovan lagstadgade riksnormen till fritidsaktiviteter kan **kultur- och folkhälsonämnden** ~~Arbets- och Näringslivsnämnden~~ om det finns särskilda och synnerliga skäl, bevilja extra bistånd till barn och unga i åldern 6–19 år för utövande av sport- och fritidsaktiviteter. Bistånd kan exempelvis utgå om kostnaden för den planerade aktiviteten är hög och inte ryms inom ramen för riksnormen. Biståndet kan beviljas de barn vars familjer regelbundet uppbär kompletterande ekonomiskt bistånd och där behovet bedöms som långvarigt.

5.20. Glasögon

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Före beslut ska sökande uppvisa kostnadsförslag som styrker behovet av glasögon och vad som ingår i priset. Försörjningsstöd kan beviljas med högst 1,4 % av basbeloppet för bågar och med faktisk kostnad för glaset samt med kostnad för synundersökning. Möjligheten till Landstingsbidrag för barn och ungdomar ska beaktas. Region Halland lämnar bidrag i följande fall:

- Vid afaki (efter grå starroperation).
- Till barn till och med 19 års ålder.

Vid behov av att förnya glaset på grund av förändrad syn utgår försörjningsstöd enbart till glas, inte båge. Vid nyansökan av glasögon på grund av förlust eller förstörelse av tidigare glasögon görs en rimlighetsbedömning utifrån det enskilda fallet, den sökande ska dock söka ersättning genom hemförsäkringen.

Färgade glas, antireflexglas, extra tunna glas, extra hårda glas, progressiva glas beviljas endast vid styrkt behov efter ordination av optiker eller läkare då andra glas inte kan användas.

Kontaktlinser beviljas endast om det finns medicinska skäl. Behovet ska styrkas med läkarintyg.

Om behovet av glasögon inte är akut och den enskilde enligt optikers/läkarens bedömning kan vänta att förnya glasögonen kan ansökan avslås i det fall sökanden bedöms bli självförsörjande inom rimlig tid (högst sex månader). Sökande som har normöverskott ansöker i första hand om en avbetalningsplan eller månadsfakturerings hos optikern.

5.21. Hemförsäkring

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Beviljas efter rimlighetsbedömning för låginkomsttagare på orten. Grundskydd i form av hemförsäkring inklusive rättsskydd beviljas (inte tilläggsförsäkring). För mer vägledning kring vad en rimlig kostnad för hushållets storlek är; se Konsumentverket.

5.22. Hemförsäkring – självrisk

Delegering: 1:e socialsekreterare

Om skada i hemmet uppstår kan bistånd till hemförsäkringens självrisk beviljas som bistånd för den enskildes livsföring i övrigt.

5.23. Hemtjänst

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Ekonomiskt bistånd beviljas inte till kostnaden för hemtjänstavgift. Nedsättning av hemtjänstavgiften ska i första hand undersökas. Den enskilde ska alltid ha ett skäligt belopp kvar till sina utgifter efter det att hyra och hemtjänstavgift betalats, så kallat förbehållsbelopp.

Vid en ansökan om till exempel glasögon eller tandvård räknas hemtjänstavgiften som en godkänd kostnad i normberäkningen.

5.24. Hemutrustning

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Vid långvarigt behov av ekonomiskt bistånd kan bistånd avseende komplettering och reparation av hemutrustning beviljas. I prövningen ska tas i beaktande vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig. Bistånd bör ges till hemutrustning som behövs för att ett hem ska kunna fungera för t.ex. matlagning, umgänge och sömn.

Behovet av hemutrustning ska utredas. Bistånd ska bedömas med restriktivitet och beviljas ifall det föreligger särskilda skäl eller om behovet är akut. Det kan oftast vara nödvändigt att göra hembesök. Följande punkter ska övervägas:

- Är behovet akut och nödvändigt för att sökande ska kunna flytta in i bostaden?
- Kommer den sökande att inom rimlig tid själv kunna anskaffa hemutrustningen?
- Vilka möjligheter har sökande haft att spara eller planera för boende och hemutrustning?
- Kan hemförsäkringen täcka behovet?
- Finns det särskilda behov hos barnen som behöver beaktas?
- Vilken hjälp kan den sökande få av sitt nätverk?

5.24.1. Hemutrustning till ungdomar med stödboende

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

I normalfallet utgår inte ekonomiskt bistånd till hemutrustning till ungdom som skall flytta hemifrån.

Om bistånd till stödboende har beviljats en ungdom kan vid behov även basutrustning till möbler beviljas, se bilaga.

5.24.2. Hemutrustning till flyktingar

Nyanlända som omfattas av förordning (1990:1361) om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar ska hänvisas till att söka hemutrustningslån från CSN.

5.25. Ideella skadestånd

Skadeståndsrätten skiljer mellan ekonomiska och ideella skadestånd. Det ekonomiska skadeståndet är till för att kompensera ekonomiska förluster, medan det ideella skadeståndet avser att ersätta bland annat fysiskt och psykiskt lidande vid personskador och kränkning av den personliga integriteten. För att principen för försörjningsstöd skall kunna upprätthållas gentemot de som gör sitt yttersta för att klara sin försörjning kan det inte vara rimligt att tillgångar inte avräknas i sedvanlig utsträckning vid prövning. Det är därför inte möjligt att generellt skydda vissa tillgångar mot att beaktas vid prövning av rätt till ekonomiskt bistånd. Dessutom skall kommunen enligt kommunallagen behandla sina medlemmar lika (likställighetsprincipen). Ömmande skäl utgör i sig inte något sakligt skäl för särbehandling. Dock måste alltid en individuell bedömning göras i varje enskilt fall. Till exempel kan en enskild som fått individuellt skadestånd på grund av att han/hon varit utsatt för brott av något slag, behöva långa och kostsamma behandlingar. Detta bör då rimligtvis beaktas vid biståndsbedömningen.

5.26. Julklappspeng

Arbets- och näringslivsnämnden **beslutade 2015** ~~har beslutat~~ att införa en julpeng på 500 kr per barn för barnfamiljer. Beslutet gäller som en utökad norm för familjer med hemmavarande barn och ungdomar som under innevarande år inte kommer fylla mer än 18 år. Julpengen ges som en utökad norm för den utbetalning som sker under december månad (inför januari månad). Som hemmavarande barn räknas de som sover hos biståndssökande föräldern/föräldrarna minst fyra nätter per månad.

5.27. Lusmedel/luskam

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

Kostnad för lusmedel/luskam beviljas.

5.28. Läkarvård

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

Läkarvård och annan sjukvårdande behandling som ingår i högkostnadsskyddet ersätts vid behov upp till högkostnadsskyddet. Biståndet kan omfatta till exempel besök hos

distriktssköterska, sjukgymnast, psykolog eller annan öppenvårdsbehandling. Kostnad för uteblivet besök ersätts inte.

5.29. Läkemedel

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

Ekonomiskt bistånd utgår till läkemedel som ingår i högkostnadsskyddet. För att kunna följa upp när en sökande kommer upp till högkostnadsskydd, kan den sökande behöva visa ”receptspecifikation” där det framgår vem medicinen avser samt den del där det framgår att medicinen är betald.

5.30. Magasineringskostnader

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

*Delegering mer än tre månader: **1:e socialsekreterare***

Bistånd till magasinering av bohag kan beviljas upp till tre månader för den som har löpande försörjningsstöd. Om det finns särskilda skäl kan tiden förlängas ytterligare tre månader. Det är den enskilde som ska stå för kontraktet gentemot magasineringsfirman. Bedömningen ska även grunda sig på bohagets skick och storlek samt om kostnaderna för magasineringen överstiger kostnaden för nyanskaffning av bohag.

5.31. Ortopedtekniska skor och inlägg

*Delegering: **Socialsekreterare***

Kostnad för ortopedtekniska skor och inlägg beviljas om det finns intyg från läkare som styrker behovet.

5.32. Pass/Id kort

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

Ekonomiskt bistånd till passkostnad eller kostnad för id-kort beviljas vid behov till det billigaste alternativet, för samtliga medlemmar i hushållet från 13 år om det är nödvändigt för att den sökande ska uppnå en skälig levnadsnivå. Stor restriktivitet ska råda i att bevilja vid mer än ett tillfälle under giltighetstiden. Intyg/kvitto om kostnaden ska uppvisas. Ungdomar bör undersöka med sin bank om id-kort ingår i kontoavtalet innan ekonomiskt bistånd utgår till kostnaden.

Regler om utfärdande av id-kort togs in i den numera upphävda förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige. I utredningsbetänkandet, som låg till grund för regleringen, föreslogs att den som har fyllt 16 år ska ha möjlighet att få id-kort eftersom den som har fyllt 16 år kan ha viss rättshandlingsförmåga. Men åldern sattes senare ned till 13 år eftersom även personer som är yngre än 16 år kan behöva identifiera sig vid till exempel biobesök, idrottstävlingar och vid användning av vissa tjänster på internet. När bestämmelserna om utfärdande av id-kort senare togs in i lagen ([2015:899](#)) om identitetskort för folkbokförda i Sverige behöll man åldersgränsen på 13 år.

Eftersom även barn kan behöva visa legitimation i flera situationer bedömer kammarrätten att en 13-åring kan behöva ett id-kort för att självständigt kunna delta i samhällslivet och för att få en skälig levnadsnivå (Dom: Kammarrätten i Göteborg 2018-02-21, mål nr [94-18](#)).

5.33. Psykoterapikostnader

Delegering: 1:e socialsekreterare

Psykoterapi är sjukvårdshuvudmannens ansvar. Huvudprincipen är därför att bistånd till kostnad för psykoterapi inte beviljas. Den som söker kostnad för psykoterapi i privat regi ska hänvisas till vårdcentral eller öppenspsykiatrisk mottagning.

5.34. Resor

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Ekonomiskt bistånd utgår med 200 kr per vuxen och månad i normberäkningen för de hushåll som är boende utanför centralorten. Kostnaden beräknas täcka behovet av resor till exempelvis myndigheter och vårdenheter.

5.34.1. Arbetsintervju

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

För resa till en anställningsintervju hos en arbetsgivare ska ansökan om kostnad för resan i första hand göras hos Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen kan utifrån vissa kriterier bevilja ersättning för resan till intervjun och i vissa fall även boendekostnaden om det inte går att återvända hem samma dag. Om sökanden inte uppfyller Arbetsförmedlingens kriterier för resa till intervju kan bistånd beviljas i den mån behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Ansökan ska ha gjorts innan behovet uppkommit eller i vart fall att den sökande dessförinnan kontaktat IFO vuxen för att göra ansökan.

5.34.2. Resa frivård

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

För kostnad till resa för möte hos Frivården beviljas ersättning för resor i de fall där frivården inte står för resekostnaden. Den sökande ska kontakta IFO vuxen för att göra ansökan innan behovet uppkommit.

5.34.3. Arbetsresor

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Med arbetsresor avses resor till och från arbetet/praktikplats, arbetsmarknadsåtgärder, utbildning, yrkesutbildningar, SFI/GRUV. Huvudregeln är att busskort beviljas. Undantag görs då boendet/arbetet inte möjliggör resor med allmänna kommunikationsmedel.

Försörjningsstöd till arbetsresor med bil kan beviljas enligt riksskatteverkets schablon för bilresor. I milersättningen ingår alla drifts- och reparationskostnader. Om arbetsresor görs med lånad bil medräknas en kostnad motsvarande bensinpriset per mil.

En sökande med löneinkomst skall i första hand ansöka om skattejämkning för reskostnader. Detta görs hos lokala skattemyndigheten. Möjligheten att få pendlingsstöd via Arbetsförmedlingen ska alltid undersökas. Vid pendlingsstöd från Arbetsförmedlingen beviljas självkostnadsbeloppet.

5.34.4. Rekreationsresor

Delegering: Nämndens arbetsutskott

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor inte beviljas. För ensamstående vuxna ska biståndet prövas mycket restriktivt och endast ges när det finns mycket starka sociala eller medicinska skäl för en resa till anhörig i rehabiliterande syfte.

Rekreationsresa kan beviljas till barnfamiljer med särskilda behov som har haft försörjningsstöd i minst 3 år och som inte beräknas få inkomster utöver norm inom överskådlig tid. Behovet ska prövas utifrån barnets behov av miljöombyte och extra stödinsats. Bedömning ska också göras om behovet kan tillgodoses inom ramen för lek och fritidsposten inom normen. Nivån på det beviljade biståndet ska prövas utifrån vad barnfamiljer med låga inkomster har råd med.

5.34.5. Resa till begravning

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Bistånd kan beviljas för resa inom Sverige om den avlidne är nära anhörig eller annan närstående. Med nära anhörig menas make/maka eller motsvarande, förälder, barn, syskon, mor- och farföräldrar och barnbarn. Med annan närstående menas person som, utan att vara nära anhörig, stått den sökande mycket nära. Kostnaden ska vara i nivå med vad en låginkomsttagare har råd till.

5.34.6. Resamresor/sjukresor

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Man har rätt till ersättning från Region Halland för resor i samband med läkarvård, sjukvårdande behandling och tandvård. Det viktigaste är att man väljer billigaste alternativet. Ekonomiskt bistånd utgår till egenavgiften.

5.34.7. Resor i samband med umgänge med barn

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Behovsprövningen ska innefatta:

- Barnets behov av umgänge

- Båda föräldrarnas ekonomiska förutsättningar
- Skäligheten av kostnaden för resan

Båda föräldrarna har gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses. Den förälder som barnet bor hos ska vara med och bekosta umgänget utifrån ekonomisk förmåga och vad som är skäligt i förhållande till båda föräldrarnas ekonomi. Den förälder som ska utöva umgänget har dock huvudansvaret för kostnaderna. Även barn med föräldrar som vistas i fängelse har rätt till umgänge. Om föräldrarna tillsammans inte har råd eller inte kunnat komma överens om hur reskostnaderna ska betalas, kan bistånd till kostnad för umgängesresa beviljas.

5.34.8. Resor i samband med umgänge med barn – annat land

Delegering: Nämndens arbetsutskott

Bistånd till kostnader för umgängesresor till annat land samt resor med dyrare färdstätt (exempelvis med flyg).

5.35. Skulder

Skulder omfattas i regel inte av rätten till bistånd. Bistånd till skulder kan endast beviljas om det är den enda möjligheten för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå.

5.35.1. Barnomsorgsskuld

Delegering: 1:e socialsekreterare

Skulden bedöms som skulder i övrigt, d v s att huvudregeln är att bistånd inte beviljas, såvida inte skulden uppkommit under den tid då den enskilde skulle ha varit berättigad till försörjningsstöd. Möjligheten att upprätta en avbetalningsplan ska i första hand undersökas. I det fall en betalning av skulden är en förutsättning för att barnet ska få eller få behålla en plats inom barnomsorgen, och det föreligger särskilda och synnerliga skäl, kan skulden beviljas.

5.35.2. El- och vattenskuld

Bistånd till skulder och avbetalningar utgår endast i undantagsfall och efter noggrann prövning. För att ekonomiskt bistånd till skulder ska lämnas, gäller att betalning av skulden har avgörande betydelse för den hjälpsökandes fortsatta livsföring och att livsföringen skulle försvåras om skulden inte betalas.

Har den enskilde haft medel till sitt förfogande men ändå inte betalat sina räkningar så att el- eller vattenskuld har uppkommit är den sökande inte berättigad till bistånd.

Vid en avstängning får ett ställningstagande göras huruvida det föreligger en nödsituation eller inte. Konsekvenserna av en el/vattenavstängning för barnen ska särskilt beaktas vid handläggning av ärendet.

Ovanstående princip ska vara vägledande även för ställningstagande ifråga om avbetalningsköp.

Exempel på situationer där bistånd till skulder kan förekomma:

- Skuld för konsumtionsavgift avseende el, vatten med maxbelopp 4 000 kr
*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***
- Skuld för konsumtionsavgift avseende el, vatten på belopp mellan 4 000–12 000 kr
*Delegering: **1:e socialsekreterare***
- Skuld för konsumtionsavgift avseende el, vatten överstigande 12 000 kr
*Delegering: **Nämndens arbetsutskott***

5.35.3. Hyresskulder

Huvudregeln är att bistånd som regel inte beviljas såvida inte skulden uppkommit under den tid den enskilde skulle ha varit berättigad till försörjningsstöd motsvarande skulden. Det är viktigt att göra en fullständig prövning av rätten till bistånd avseende huruvida behovet har kunnat tillgodoses på annat sätt varvid såväl den enskildes inkomster och tillgångar vid den tid skulden uppkom ska beaktas.

Har den enskilde *haft medel till sitt förfogande* men ändå inte betalat sin hyra varpå en skuld har uppkommit kan den sökande få hjälp av nämnden i kontakten med hyresvärden för överenskommelse om avbetalningsplan för att förhindra vräkning.

Vid vräkningshot då sökanden inte varit berättigad till bistånd när skulden uppkommit, kan bistånd till hyresskuld utgå om det finns särskilda eller synnerliga skäl exempelvis ur en rehabiliteringssynpunkt, ur barnperspektivet eller för att förhindra en akut nödsituation.

- Hyresskuld, där annan lämplig bostad inte kan anskaffas, dock högst fyra månaders hyror.
*Delegering: **1:e socialsekreterare/1:e integrationshandläggare***
- Hyresskuld, mer än fyra månader
*Delegering: **Nämndens arbetsutskott***

5.36. Annan ekonomisk hjälp – beslut enligt 4 kap 2 § SoL

*Delegering upp till 30 % av ett basbelopp: **1:e socialsekreterare***
*Delegering därutöver: **Nämndens arbetsutskott***

”Kultur- och folkhälsonämnden får ge bistånd enligt 4 kap 2 § SoL utöver vad som följer av 4 kap 1 § om det finns skäl för det”. Med denna hjälp avses hjälp utöver det som inbegrips i skälig levnadsnivå. Det kan exempelvis vara hjälp till hyresskulder trots att den enskilde haft ekonomisk möjlighet att själv betala sin hyra, men prioriterat annat. Denna hjälp kan nämnden frivilligt ge. Hjälpen skall återkrävas av nämnden om den har betalats ut med tydliga villkor om återbetalning.

5.37. Spädbarnsutrustning

*Delegering: **Socialsekreterare/ Integrationshandläggare***

Om sökande haft försörjningsstöd under en längre tid eller haft inkomster motsvarande riksnormen under en tid av minst sex månader, kan det utgå ekonomiskt bistånd till hel- eller del av spädbarnsutrustning vid första barnets födelse. Biståndet prövas utifrån det faktiska behovet och sökandens egna möjligheter att skaffa nödvändig utrustning, individuell bedömning. Vid barn nr 2 och flera avgör det faktiska behovet i det enskilda fallet till vilken spädbarnsutrustning ekonomiskt bistånd skall beviljas.

Bidrag till *hel* spädbarnsutrustning beviljas med *12 procent av gällande basbelopp* och innefattar grunduppsättning kläder, säng med sängutrustning, utrustning för bad och matning och begagnad barnvagn. Bistånd som utgår från barnets födelse som försörjningsstöd bör ge utrymme för successiv anskaffning av vad som behövs i övrigt.

Det ekonomiska biståndet utbetalas tidigast två månader före beräknad födsel.

Ekonomiskt bistånd till bilbarnstol/bilkudde utgår endast om den biståndssökande är beroende av bil för inkomstens förvärvande och kör t/r barnomsorgsplats.

5.38. Studentexamen och kostnader i samband med student

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Avgångselever i familjer som uppbär försörjningsstöd kan beviljas extra bistånd i samband med studentexamen. Bistånd kan utgå med maximalt 4 procent av prisbasbeloppet gällande år. En förutsättning för att biståndet ska beviljas är att familjen har varit biståndsberättigade under de senaste sex månaderna. Exempel på kostnader som kan ingå är studentmössa, studentplakat, hyra av frack/klänning samt kostnad för studentbal.

5.39. Tandvård

Delegering, beslut om akut tandvård samt nödvändig tandvård upptill:

10 000 kronor: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

20 000 kronor: 1:e socialsekreterare

Därutöver: Nämndens arbetsutskott (vid både bifall och avslag)

5.39.1. Akut tandvård

För akut tandvård kan bistånd beviljas i efterhand och avser tillstånd som framkallar smärta eller betydande obehag. Det ska framgå av tandvårdskvittot/fakturan att behovet av behandlingen var akut. Om behandlingen kräver flera behandlingstillfällen ska kostnadsförslag begäras in om det inte är uppenbart obehövt.

5.39.2. Nödvändig tandvård

Ekonomiskt bistånd kan utgå till skäligen kostnader för nödvändig tandvård. **Hit räknas också förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning. Nämnden bör i regel grunda sin bedömning på behandlande tandläkares val av åtgärd och vad denne anser vara nödvändig tandvård. Nämnden bör väga in om biståndsbehovet beräknas bli kort- eller långvarigt. För att nämnden ska kunna pröva rätten till bistånd måste kostnadsförslag inlämnas från två olika**

tandläkare. Vid bedömning av kostnadsförslag ska den föreslagna behandlingen prövas utifrån nödvändighet. Nödvändig tandvård avser tandvård som har till syfte att ge:

- frihet från smärta eller sjukdomar
- förmåga att äta, tugga eller tala utan större hinder
- ett utseendemässigt godtagbart resultat
- dentala material av rimlig standard

Vid komplicerade tandvårdsförslag där tandvården enligt kostnadsförslaget kostar mer än 10 000 kr ska kommunens tandvårdskonsult anlitas.

Tandvårdskostnaden ska bedömas utifrån tandläkarens referenspriser. I bedömningen ska även innefattas sökandes förmåga att inom överskådlig tid själv kunna betala tandvården. Endast tandvård som är berättigat till ”tandvårdsstöd” från Försäkringskassan beviljas. Om flera åtgärder är möjliga utgår bistånd till billigaste alternativet.

Kostnad för uteblivet besök ersätts inte.

Akut tandvård under fängelsevistelse bekostas av Kriminalvården. Internen kan få grundläggande tandvård om tiden i häkte och fängelse är mer än två år.

5.40. Tekniska hjälpmedel

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Bistånd beviljas efter sedvanlig ekonomisk prövning till egenavgiften för läkarföreskrivna hjälpmedel som till exempel hörapparat, batterier mm om behovet inte kan tillgodoses via Landstinget eller Försäkringskassan.

5.41. Telefonabonnemang

Delegering: 1:e socialsekreterare

Bistånd till öppning av nytt telefonabonnemang beviljas endast hushåll med styrkt behov av stationär telefon. Mobiltelefon med telefonkort kan jämföras med att utgöra ett billigare alternativ till fast installation. I följande fall kan stationär telefon motiveras:

Personer som på grund av ålder, sjukdom eller skada inte har förmåga att använda mobiltelefon. Fast telefoni är en förutsättning för att läkarföreskrivna tekniska hjälpmedel som exempelvis trygghetslarm, ska kunna installeras.

Kostnader för telefoninstallation på grund av intensivövervakning med fotboja ska inte beviljas då detta bekostas av kriminalvårdsmyndigheten.

Alla löpande kostnader för telefon ingår i riksnormen.

5.42. TV

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Om behovet av ekonomiskt bistånd inte bedöms vara kortvarigt, kan bistånd till TV beviljas med en kostnad av max 1 500 kr. Bistånd kan även beviljas till en digitalbox med max 400 kr i de fall det är nödvändigt som mottagare för att kunna se grundutbudet av kanaler på TV.

5.43. Umgängeskostnader

Delegering: Socialsekreterare/ Integrationshandläggare

Med umgänge avses att barnet övernattar hos umgängesförälder. Att umgängesförälder träffar sitt barn dagtid är således inte umgänge i lagens mening.

Umgängeskostnader utgör reducerat försörjningsstöd för barn som tillfälligt är medlemmar i hushållet. I umgängeskostnaden ingår mat, hälsa, hygien, samt lek- och fritidskostnader och beviljas vid behov max 6 dagar per månad samt 3 veckor sommartid.

Kostnaden för utövande av umgängesrätt delas av föräldrarna. Om förälder saknar medel att ombesörja resan själv kan skäligen kostnader för umgängesresor med billigaste färdstätt beviljas. I det fall resa endast kan företas med bil beviljas bensinpriset/mil. Omfattning och kostnader skall vara jämförbara med vad en förälder med ordinära inkomster kan klara av.

6. Bilaga

6.1. Boendekostnad

Högsta godtagbara boendekostnad (exklusive el) ~~2021~~ **2020** (utifrån hyreshöjning om **0,75** %).

Familjetyp	Boendekostnad
1–2 personer	5 200 kr (exempel $5200 * 1,0075 = 39$ kronor)
3 personer	6 300 kr
4 personer	6 900 kr
5–6 personer	7 800 kr

Om en familj består av fler än sju personer görs en individuell bedömning.

6.2. Hushållsel

En rimlig förbrukning av hushållsel per månad har tagits fram tillsammans med elbolag enligt nedan. I bedömningen kring vad en rimlig elkostnad för olika hushållstyper är, gångras Kwh (förbrukningen/per månad) med 3 kr.

Förbrukning/hushåll	Kwh/månad
1 person/hushåll	200
2 pers/hushåll	240
3 pers/hushåll	280
4 pers/hushåll	340
5 pers/hushåll	380
6 pers/hushåll	430
7 pers/hushåll	460
8 pers/hushåll	470

6.3. Totalkostnad boendekostnad samt hushållsel

Familjetyp	Total boendekostnad (inklusive el)
1–2 personer	5 800–5 920
3 personer	7 140
4 personer	7 920
5–6 personer	8 940–9 090

6.4. Hemutrustning

Ungefärliga summor för begagnade möbler och utrustning.

Säng och madrass	1 400 kr
Köksbord och stolar	800 kr
Köksutrustning	1 500 kr
Lampor/belysning	500 kr
Linne/handdukar	500 kr
Soffa	1000 kr
Soffbord	300 kr
TV	1 500 kr
Tv box	400 kr
Dammsugare	600 kr